

Landesentwicklungsplan Nordrhein-Westfalen

[deelstaatontwikkelingsplan NRW]

Ontwerp, versie juni 2013

Verkorte weergave

- Belangrijkste inhoudelijke punten –
- Doelen en uitgangspunten –

Staatskanzlei des Landes Nordrhein-Westfalen
Landesplanungsbehörde
Stadtter 1, D-40219 Düsseldorf
Tel.: +49 (0)211/837-01
Fax: +49 (0)211/837-1549

Inhoudsopgave:

1. Inleiding
- 1.1 Randvoorwaarden
- 1.2 Taak, uitgangspunt en strategie van de deelstaatplanning
2. Ruimtelijke structuur van de deelstaat
3. Behoud en ontwikkeling van cultuurlandschap
4. Klimaatbescherming en klimaataanpassing
5. Regionale en grensoverschrijdende samenwerking
6. Bebouwingsruimte
- 6.1 Vastleggingen voor de gehele bebouwingsruimte
- 6.2 Aanvullende vastleggingen voor Algemene bebouwingsgebieden
- 6.3 Aanvullende vastleggingen voor Bedrijven- en industrieterreinen
- 6.4 Locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat
- 6.5 Grootschalige detailhandel
- 6.6 Voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme
7. Open ruimte
- 7.1 Waarborging van open ruimte en bodem
- 7.2 Natuur en landschap
- 7.3 Bossen en bosbouw
- 7.4 Water
- 7.5 Landbouw
8. Verkeer en technische infrastructuur
- 8.1 Verkeer en transport
- 8.2 Transport via leidingen
- 8.3 Afvalverwerking
9. Grondstofvoorziening
- 9.1 Waarborging van vindplaatsen
- 9.2 Niet-energetische grondstoffen
- 9.3 Energetische grondstoffen
10. Energievoorziening
- 10.1 Energiestructuur
- 10.2 Locaties voor opwekking van duurzame energie
- 10.3 Locaties voor energiecentrales
11. Juridische grondslagen

Bijlage: Cartografische vastleggingen

Overzicht afbeeldingen:

Afbeelding 1 Centrale-plaatsenstructuur in NRW

Afbeelding 2 Cultuurlandschappen en cultuurlandschappelijke gebieden in NRW

Afbeelding 3 Ononderbroken en verkeersarme gebieden in NRW

Afbeelding 4 Biotoopverbond in NRW

Afbeelding 5 Bosgebieden in NRW

Afbeelding 6 Begrippen in het kader van preventieve hoogwaterbescherming

Afbeelding 7 Ruimtelijk planningsstelsel in NRW

Overzicht van doelstellingen en uitgangspunten

- 2-1 Doelstelling 'Centrale-plaatsenstructuur'
- 2-2 Uitgangspunt 'Basisvoorzieningen'
- 2-3 Doelstelling 'Bebouwingsruimte en open ruimte'
- 3-1 Doelstelling '32 cultuurlandschappen'
- 3-2 Uitgangspunt 'Waardevolle cultuurlandschappelijke gebieden'
- 3-3 Uitgangspunt 'Historische stadscentra, monumenten en andere waardevolle cultuurlandschappelijke elementen'
- 3-4 Uitgangspunt 'Vormgeving van nieuwe landschapsgebieden'
- 4-1 Uitgangspunt 'Klimaatbescherming'
- 4-2 Uitgangspunt 'Klimaataanpassing'
- 4-3 **Uitgangspunt 'Programma's voor klimaatbescherming'**
- 5-1 Uitgangspunt 'Integratie regionale programma's in de regioplanning'
- 5-2 Uitgangspunt 'Europese metropoolregio Nordrhein-Westfalen'
- 5-3 Uitgangspunt 'Grensoverschrijdende en transnationale samenwerking'
- 6.1-1 **Doelstelling 'Ruimtebesparende en op de behoefte afgestemde bebouwingsontwikkeling'**
- 6.1-2 **Uitgangspunt 'Ontwikkelingsperspectief ruimtebesparende bebouwingsontwikkeling'**
- 6.1-3 Uitgangspunt 'Ontwikkelingsperspectief decentrale concentratie'
- 6.1-4 Doelstelling 'Geen lintvormige of gefragmenteerde bebouwing'
- 6.1-5 Uitgangspunt 'Ontwikkelingsperspectief duurzame Europese stad'
- 6.1-6 **Uitgangspunt 'Voorrang voor ontwikkeling binnen bestaande structuren'**
- 6.1-7 Uitgangspunt 'Energie- en klimaatvriendelijke bebouwingsontwikkeling'
- 6.1-8 Uitgangspunt 'Hergebruik van braakliggend gebied'
- 6.1-9 **Uitgangspunt 'Analyse van toekomstige kosten en vervolgcosten voor infrastructuur'**
- 6.2-1 **Uitgangspunt 'Afstemming op Algemene bebouwingsgebieden met meerwaarde voor centrale plaatsen'**
- 6.2-2 Uitgangspunt 'Gebruik van spoorgebonden openbaar vervoer'
- 6.2-3 Uitgangspunt 'Gerichte terugwinning van onbenutte bebouwingsreservegebieden'
- 6.3-1 Doelstelling 'Voldoende terreinaanbod'
- 6.3-2 Uitgangspunt 'Bescherming van de omgeving'
- 6.3-3 Doelstelling 'Nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen'
- 6.3-4 Uitgangspunt 'Samenwerking tussen gemeenten'
- 6.3-5 Uitgangspunt 'Verkeersverbinding nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen'
- 6.4-1 Doelstelling 'Locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat'
- 6.4-2 Doelstelling 'Gebruik van locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat'
- 6.4-3 Uitgangspunt 'Ontwikkeling van locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat'
- 6.5-1 Doelstelling 'Grootschalige detailhandelslocaties uitsluitend in Algemene bebouwingsgebieden'
- 6.5-2 Doelstelling 'Grootschalige detailhandelslocaties met centrumrelevante kernassortimenten uitsluitend in centrale verzorgingsgebieden'
- 6.5-3 Doelstelling 'Verbod op aantasting centrale verzorgingsfuncties'
- 6.5-4 Uitgangspunt 'Niet-centrumrelevante kernassortimenten: verkoopoppervlak'
- 6.5-5 Doelstelling 'Niet-centrumrelevante kernassortimenten: locatie, relatief aandeel centrumrelevante randassortimenten'

- 6.5-6 Uitgangspunt 'Niet-centrumrelevante kernassortimenten: verkoopoppervlak centrumrelevante randassortimenten'
- 6.5-7 Doelstelling 'Herbestemming van bestaande grootschalige detailhandelslocaties'
- 6.5-8 Doelstelling 'Detailhandelsagglomeraties'
- 6.5-9 Uitgangspunt 'Regionale detailhandelsplannen'
- 6.5-10 Doelstelling 'Bebouwingsplannen voor specifieke initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO'
- 6.6-1 Uitgangspunt 'Bebouwingsgebieden uitrusten met bewegingsruimte en voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme'
- 6.6-2 Doelstelling 'Locatie-eisen'
- 7.1-1 Uitgangspunt 'Bescherming open ruimte'
- 7.1-2 Doelstelling 'Waarborging van open ruimte in de regioplanning'
- 7.1-3 Uitgangspunt 'Ononderbroken verkeersarme ruimte'
- 7.1-4 Uitgangspunt 'Bodembescherming'
- 7.1-5 Doelstelling 'Groene corridors'
- 7.1-6 Uitgangspunt 'Ecologische opwaardering van de open ruimte'
- 7.1-7 Uitgangspunt 'Gebruik van voormalige militaire terreinen'
- 7.1-8 Uitgangspunt 'Ruimte voor recreatie, sport en vrijetijdsbesteding gericht op natuur en landschap'
- 7.2-1 Doelstelling 'Deelstaatbreed biotoopverbond'
- 7.2-2 Doelstelling 'Natuurbeschermingsruimte'
- 7.2-3 Doelstelling 'Voorkomen van verstoringen'
- 7.2-4 Uitgangspunt 'Recreatie, sport en vrijetijdsbesteding in natuurgebieden'
- 7.2-5 Uitgangspunt 'Landschapsbescherming en -behoud'
- 7.3-1 Doelstelling 'Behoud van en ruimtebeslag op bosgebied'**
- 7.3-2 Uitgangspunt 'Duurzaam en adequaat bosbeheer'
- 7.3-3 Uitgangspunt 'Bosrijke en bosarme gebieden'
- 7.4-1 Doelstelling 'Capaciteiten en functies van watergebieden'**
- 7.4-2 Uitgangspunt 'Oppervlaktewateren'
- 7.4-3 Doelstelling 'Waarborging van drinkwaterwingebieden'
- 7.4-4 Doelstelling 'Locaties stuwdammen voor drinkwatervoorziening'
- 7.4-5 Uitgangspunt 'Locaties stuwdammen voor energieopwekking en -opslag'
- 7.4-6 Doelstelling 'Overstromingsgebieden'
- 7.4-7 Doelstelling 'Herstel van retentiegebied'
- 7.4-8 Uitgangspunt 'Inachtneming van potentiële overstromingsrisico's'
- 7.5-1 Uitgangspunt 'Ruimtelijke randvoorwaarden voor landbouw'
- 7.5-2 Uitgangspunt 'Behoud landbouwgronden en -bedrijven'
- 8.1-1 Uitgangspunt 'Geïntegreerde planning van bebouwing en verkeersinfrastructuur'
- 8.1-2 Doelstelling 'Nieuwe verkeersinfrastructuur in open ruimte'
- 8.1-3 Uitgangspunt 'Verkeerstracés'**
- 8.1-4 Uitgangspunt 'Trans-Europees verkeersnet'
- 8.1-5 Uitgangspunt 'Grensoverschrijdend verkeer'
- 8.1-6 Doelstelling 'Luchthavens met meerwaarde voor de regio of de deelstaat'
- 8.1-7 Doelstelling 'Bescherming tegen vlieglawaai'
- 8.1-8 Uitgangspunt 'Bebouwingsontwikkeling en geluidszones'
- 8.1-9 Doelstelling 'Havens en waterwegen met meerwaarde voor de deelstaat'
- 8.1-10 Uitgangspunt 'Goederentransport over spoor en water'
- 8.1-11 Doelstelling 'Openbaar vervoer'**
- 8.1-12 Doelstelling 'Bereikbaarheid'
- 8.2-1 Uitgangspunt 'Transportleidingen'
- 8.2-2 Uitgangspunt 'Hoogspanningsleidingen'**
- 8.2-3 Uitgangspunt 'Bestaande bovengrondse extra-hoogspanningsleidingen'**

- 8.2-4 Doelstelling 'Nieuwe bovengrondse extra-hoogspanningsleidingen'
- 8.2-5 Uitgangspunt 'Ondergrondse verkabeling van extra-hoogspanningsleidingen'
- 8.2-6 Uitgangspunt 'Regionale warmteleidingen'
- 8.3-1 Doelstelling 'Vuilstortlocaties'
- 8.3-2 Doelstelling 'Locaties voor afvalverwerkingsinstallaties'
- 8.3-3 Doelstelling 'Aansluiting van locaties op het verkeersnet'
- 8.3-4 Uitgangspunt 'Afvalverwerking dichtbij afvalproducenten'
- 9.1-1 Uitgangspunt 'Grondstofvindplaatsen zijn locatiegebonden'
- 9.1-2 Uitgangspunt 'Substitutie van grondstoffen'
- 9.1-3 Uitgangspunt 'Ruimtebesparende grondstoffenwinning'
- 9.2-1 Doelstelling 'Ruimtelijke vastleggingen voor niet-energetische oppervlaktedelfstoffen'
- 9.2-2 Doelstelling 'Gegarandeerde voorzieningsperiodes'
- 9.2-3 Doelstelling 'Actualisering'
- 9.2-4 Doelstelling 'Herbestemming'
- 9.2-5 Uitgangspunt 'Locaties voor bovengrondse winningsfaciliteiten'
- 9.3-1 Doelstelling 'Plannen inzake bruinkoolwinning'
- 9.3-2 Doelstelling 'Herbestemming van oude faciliteiten voor steenkolenwinning'
- 10.1-1 Uitgangspunt 'Duurzame energievoorziening'
- 10.1-2 Uitgangspunt 'Ruimtelijke voorwaarden voor de energievoorziening'
- 10.1-3 Uitgangspunt 'Nieuwe locaties voor energieopwekking en -opslag'
- 10.1-4 Doelstelling 'Warmte-krachtkoppeling'
- 10.2-1 Doelstelling 'Steenbergen en vuilstortplaatsen als opwekkingslocatie voor duurzame energie'
- 10.2-2 Doelstelling 'Voorrangsgebieden voor opwekking van windenergie'
- 10.2-3 Uitgangspunt 'Omvang van de vastgelegde gebieden voor de opwekking van windenergie'
- 10.2-4 Uitgangspunt 'Opwekking van windenergie door repowering'
- 10.2-5 Doelstelling 'Opwekking van zonne-energie'
- 10.3-1 Doelstelling 'Nieuwe locaties voor energiecentrales in het regioplan'
- 10.3-2 Uitgangspunt 'Voorwaarden voor nieuwe locaties in het regioplan'
- 10.3-3 Uitgangspunt 'Omgevingsbescherming voor locaties van energiecentrales'
- 10.3-4 Doelstelling 'Uitsluiting van fracking in onconventionele vindplaatsen'

2. Ruimtelijke structuur van de deelstaat	2. Ruimtelijke structuur van de deelstaat
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
2-1 Doelstelling 'Centrale-plaatsenstructuur'	2-1 Doelstelling 'Centrale-plaatsenstructuur'
De ruimtelijke ontwikkeling van het deelstaatgebied dient te worden afgestemd op de functionele centrale-plaatsenstructuur [<i>zentralörtliche Gliederung</i>].	De ruimtelijke ontwikkeling van het deelstaatgebied dient te worden afgestemd op de functionele centrale-plaatsenstructuur* [<i>zentralörtliche Gliederung</i>].
2-2 Uitgangspunt 'Basisvoorzieningen'	2-2 Uitgangspunt 'Basisvoorzieningen'
Om een gelijkwaardige levenskwaliteit in alle deelregio's te garanderen, dienen de bereikbaarheid en kwaliteit van basisvoorzieningen te worden afgestemd op de functionele centrale-plaatsenstructuur; hierbij dient rekening te worden gehouden met de demografische ontwikkelingen, het waarborgen van economisch ontwikkelingspotentieel en optimale milieuomstandigheden.	Om een gelijkwaardige levenskwaliteit in alle deelregio's te garanderen, dienen de bereikbaarheid en kwaliteit van basisvoorzieningen te worden afgestemd op de functionele centrale-plaatsenstructuur; hierbij dient rekening te worden gehouden met de demografische ontwikkelingen, het waarborgen van economisch ontwikkelingspotentieel en optimale milieuomstandigheden.
2-3 Doelstelling 'Bebouwingsruimte en open ruimte'	2-3 Doelstelling 'Bebouwingsruimte en open ruimte'
Als basis voor een duurzame en milieuvriendelijke ruimtelijke ontwikkeling die recht doet aan alle eisen wat betreft bebouwingsstructuur, dient het deelstaatgebied te worden onderverdeeld in gebieden die prioritair een bebouwingsfunctie dan wel prioritair een open-ruimtefunctie (zullen) vervullen.	Als basis voor een duurzame en milieuvriendelijke ruimtelijke ontwikkeling die recht doet aan alle eisen wat betreft bebouwingsstructuur, dient het deelstaatgebied te worden onderverdeeld in gebieden die prioritair een bebouwingsfunctie dan wel prioritair een open-ruimtefunctie (zullen) vervullen.
De bebouwingsontwikkeling van de gemeenten vindt plaats binnen de bebouwingsgebieden die op regionaal planningsniveau als zodanig zijn vastgelegd.	De bebouwingsontwikkeling van de gemeenten vindt plaats binnen de bebouwingsgebieden die op regionaal planningsniveau als zodanig zijn vastgelegd.
De planologische ontwikkeling van dorps- of stadsdelen die gelegen zijn in op regionaal planningsniveau vastgelegde open ruimten, dient	Zin 2 laat onverlet dat er bebouwingsontwikkeling kan plaatsvinden in dorps- of stadsdelen die gelegen zijn in de volgens de regioplanning vastgelegde open ruimte;

* Zie cartografische weergave van het LEP en bijlage 1 'Centrale plaatsen in Nordrhein-Westfalen'

prioritair te worden afgestemd op de behoeften van de bewoners. Hierbij dient men vooral rekening te houden met de vereisten op het vlak van landschapsontwikkeling en het behoud van landbouwgronden.	de bebouwingsontwikkeling in deze dorps- of stadsdelen dient te worden afgestemd op de behoeften van de bewoners en aanwezige bedrijven, waarbij in het bijzonder rekening dient te worden gehouden met de vereisten op het vlak van landschapsontwikkeling en het behoud van landbouwgronden.
	Bij wijze van uitzondering kunnen er in de volgens de regioplanning vastgelegde open ruimte speciale bebouwingsgebieden worden aangemerkt en vastgelegd, indien: - de bijzondere publieke bestemming voor gebouwen van de federale overheid of de deelstaat dit vereist, of - de betreffende bebouwing duidelijk onder een bijbehorende open-ruimtefunctie valt.
3. Behoud en ontwikkeling van cultuurlandschap	3. Behoud en ontwikkeling van cultuurlandschap
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
3-1 Doelstelling '32 cultuurlandschappen'	3-1 Doelstelling '32 cultuurlandschappen' *
De diversiteit aan cultuurlandschappen en ruimtelijk-relevant cultureel erfgoed dient in bebouwd en onbebouwd gebied behouden te worden en in relatie tot andere ruimtelijk-relevante gebruiksfuncties en maatregelen te worden vormgegeven. Als basis dient hierbij de indeling van het deelstaatgebied in 32 historisch gegroeide cultuurlandschappen.	De diversiteit aan cultuurlandschappen en ruimtelijk-relevant cultureel erfgoed dient in bebouwd en onbebouwd gebied behouden te worden en in relatie tot andere ruimtelijk-relevante gebruiksfuncties en maatregelen te worden vormgegeven. Als basis dient hierbij de indeling van het deelstaatgebied in 32 historisch gegroeide cultuurlandschappen.
In de regioplanning dienen voor de afzonderlijke cultuurlandschappen ontwikkelingsperspectieven te worden vastgelegd die het behoud en de ontwikkeling van hun kenmerkende elementen regelen.	In de regioplanning dienen voor de afzonderlijke cultuurlandschappen ontwikkelingsperspectieven te worden vastgelegd die het behoud en de ontwikkeling van hun kenmerkende elementen regelen.

* De hier genoemde cultuurlandschappen en belangrijke cultuurlandschappelijke elementen verschillen wezenlijk van de 'waardevolle cultuurlandschappen' zoals genoemd in het LEP van 1995 (B.III.2.26). Deze laatstgenoemde landschappen waren op het 'Natura 2000'-programma gebaseerd en verwezen naar focusgebieden van het biotoopverbond.

3-2 Uitgangspunt 'Waardevolle cultuurlandschappelijke gebieden'	3-2 Uitgangspunt 'Waardevolle cultuurlandschappelijke gebieden'
De 29 'waardevolle cultuurlandschappelijke gebieden' (zie afbeelding 2) dienen met behoud van hun bijzondere cultuurlandschappelijke waarde te worden ontwikkeld.	De 29 'waardevolle cultuurlandschappelijke gebieden' (zie afbeelding 2) dienen met behoud van hun bijzondere cultuurlandschappelijke waarde te worden ontwikkeld.
Hun waardevolle elementen en structuren moeten behouden blijven omdat zij het landschappelijke en bouwkundige erfgoed van NRW belichamen. Hun belangrijkste archeologische vindplaatsen en monumenten met meerwaarde voor de deelstaat moeten geconserveerd en vóór eventueel noodzakelijke ingrepen onderzocht en gedocumenteerd worden.	Hun waardevolle elementen en structuren moeten behouden blijven omdat zij het landschappelijke, bouwkundige en <u>industriële erfgoed van NRW belichamen. Hun belangrijkste archeologische vindplaatsen en monumenten met meerwaarde voor de deelstaat moeten geconserveerd en vóór eventueel noodzakelijke ingrepen onderzocht en gedocumenteerd worden.</u>
In de regioplanning dient eveneens rekening te worden gehouden met de waardevolle elementen en structuren van overige 'waardevolle cultuurlandschappelijke gebieden'.	In de regioplanning dient eveneens rekening te worden gehouden met de waardevolle elementen en structuren van overige 'waardevolle cultuurlandschappelijke gebieden'.
3-3 Uitgangspunt 'Historische stadscentra, monumenten en andere waardevolle cultuurlandschappelijke elementen'	3-3 Uitgangspunt 'Historische stadscentra, monumenten en andere waardevolle cultuurlandschappelijke elementen'
Bij de verdere bebouwingsontwikkeling dienen de structuur en uitstraling van historische stadscentra en dorpskernen behouden te blijven.	Bij de verdere bebouwingsontwikkeling dienen de structuur en uitstraling van historische stadscentra en dorpskernen behouden te blijven.
Bij ruimtelijk-relevante plannen en maatregelen in het kader van ontwikkeling en behoud van het cultuurlandschap dient in het bijzonder rekening te worden gehouden met monumenten en monumentale gebieden inclusief hun cultuurlandschappelijke omgeving; ook moet hierbij rekening worden gehouden met cultuurhistorisch waardevolle stads- en dorpsgezichten en landschapsbeelden. Daarbij moeten passende ruimtelijke gebruiksfuncties mogelijk worden gemaakt.	Bij ruimtelijk-relevante plannen en maatregelen in het kader van ontwikkeling en behoud van het cultuurlandschap dient in het bijzonder rekening te worden gehouden met monumenten en monumentale gebieden inclusief hun cultuurlandschappelijke omgeving; ook moet hierbij rekening worden gehouden met cultuurhistorisch waardevolle stads- en dorpsgezichten en landschapsbeelden. Daarbij moeten passende ruimtelijke gebruiksfuncties mogelijk worden gemaakt.
3-4 Uitgangspunt 'Vormgeving van nieuwe landschapsgebieden'	3-4 Uitgangspunt 'Vormgeving van nieuwe landschapsgebieden'
In verstoorde landschapsgebieden die een omvangrijke herbestemming of	In verstoorde landschapsgebieden die een omvangrijke herbestemming of

sanering ondergaan, dienen de mogelijkheden voor het vormgeven van nieuwe hoogwaardige cultuurlandschapsgebieden te worden benut. In dergelijke gevallen moeten overblijfselen en typische kenmerken van de vroegere gebruiksfunctie zichtbaar blijven.	sanering ondergaan, dienen de mogelijkheden voor het vormgeven van nieuwe hoogwaardige cultuurlandschapsgebieden te worden benut. In dergelijke gevallen moeten overblijfselen en typische kenmerken van de vroegere gebruiksfunctie zichtbaar blijven.
4. Klimaatbescherming en klimaataanpassing	4. Klimaatbescherming en klimaataanpassing
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
4-1 Uitgangspunt 'Klimaatbescherming'	4-1 Uitgangspunt 'Klimaatbescherming'
Om de uitstoot van broeikasgassen zoveel mogelijk te reduceren, dient de ruimtelijke ontwikkeling bij te dragen aan een efficiënter energiegebruik, de uitbreiding van duurzame energiebronnen en algemeen aan een duurzame omgang met energie en hulpbronnen.	Om de uitstoot van broeikasgassen zoveel mogelijk te reduceren, dient de ruimtelijke ontwikkeling bij te dragen aan een efficiënter energiegebruik, de uitbreiding van duurzame energiebronnen en algemeen aan een duurzame omgang met energie en hulpbronnen.
Hieraan dragen in het bijzonder de volgende maatregelen bij:	Hieraan dragen in het bijzonder de volgende maatregelen bij:
- aandacht in ruimtelijke plannen voor een klimaatvriendelijke energievoorziening, in het bijzonder voor locaties waar duurzame energie gebruikt en opgeslagen kan worden, evenals tracés voor extra energietransportleidingen;	- aandacht in ruimtelijke plannen voor een klimaatvriendelijke energievoorziening, in het bijzonder voor locaties waar duurzame energie gebruikt en opgeslagen kan worden, evenals tracés voor extra energietransportleidingen;
- efficiënt gebruik van het potentieel aan warmte-krachtkoppeling en industriële (rest)warmte;	- efficiënt gebruik van het potentieel aan warmte-krachtkoppeling en industriële (rest)warmte;
- een energiebesparende bebouwings- en verkeersontwikkeling, met name in de zin van een gereduceerd bebouwingsareaal en het terugdringen van de verkeersdruk door een juiste afstemming tussen de bebouwingsontwikkeling en infrastructuur;	- een energiebesparende bebouwings- en verkeersontwikkeling, met name in de zin van een gereduceerd bebouwingsareaal en het terugdringen van de verkeersdruk door een juiste afstemming tussen de bebouwingsontwikkeling en infrastructuur;
- waarborging, uitbreiding en duurzaam beheer van bossen, evenals de waarborging van natuurlijke CO ₂ -buffers zoals	- waarborging, uitbreiding en duurzaam beheer van bossen, evenals de waarborging van natuurlijke CO ₂ -buffers zoals

moerassen en grasland.	moerassen en grasland.
4-2 Uitgangspunt 'Klimaataanpassing'	4-2 Uitgangspunt 'Klimaataanpassing'
Bij de ruimtelijke ontwikkeling dient uit voorzorg rekening te worden gehouden met de voorziene klimaatverandering en de effecten ervan.	Bij de ruimtelijke ontwikkeling dient uit voorzorg rekening te worden gehouden met de voorziene klimaatverandering en de effecten ervan.
Hieraan dragen de volgende maatregelen concreet bij:	Hieraan dienen <u>in het bijzonder de volgende maatregelen bij te dragen:</u>
- waarborging en terugwinning van natuurlijke overstromingsgebieden;	- waarborging en terugwinning van natuurlijke overstromingsgebieden;
- voorzorgsmaatregelen ten behoeve van risicovolle overstromingsgebieden;	- voorzorgsmaatregelen ten behoeve van risicovolle overstromingsgebieden;
- reductie van de gevolgen van klimaatopwarming in bebouwde gebieden door het creëren van stedelijke groenvoorzieningen, bossen, watergebieden en corridors voor de aanvoer van koude lucht;	- reductie van de gevolgen van klimaatopwarming in bebouwde gebieden door het creëren van stedelijke groenvoorzieningen, bossen, watergebieden en corridors voor de aanvoer van koude lucht;
- duurzame waarborging van waterbronnen;	- <u>de duurzame waarborging van watervoorraden; evenals</u>
- inachtneming van de veranderende randvoorwaarden m.b.t. recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme;	
- aanleg van een biotoopverbond dat bijdraagt aan het behoud van de soortendiversiteit bij verschuivende leefgebieden van klimaatgevoelige planten- en diersoorten.	- aanleg van een biotoopverbond dat bijdraagt aan het behoud van de soortendiversiteit bij verschuivende leefgebieden van klimaatgevoelige planten- en diersoorten.
4-3 Doelstelling 'Klimaatbeschermingsplan'	
De ruimtelijke plannen dienen de vastleggingen in het NRW-klimaatplan uit te voeren voor zover dit in het kader van het ruimtelijke beleid mogelijk is. Genoemde vastleggingen zijn conform § 6 lid 6 van de klimaatbeschermingswet van de deelstaat bindend verklaard.	
4-4 Uitgangspunt 'Programma's voor klimaatbescherming'	4-3 Uitgangspunt 'Programma's voor klimaatbescherming'
In de regioplanning dient rekening te worden gehouden met alle relevante programma's voor klimaatbescherming op regio- en gemeenteniveau.	In de regioplanning dient rekening te worden gehouden met alle bestaande programma's en <u>specialistische bijdragen inzake klimaatbescherming.</u>

5. Regionale en grensoverschrijdende samenwerking	5. Regionale en grensoverschrijdende samenwerking
Uitgangspunten	Uitgangspunten
<i>5-1 Uitgangspunt 'Integratie regionale programma's in de regioplanning'</i>	<i>5-1 Uitgangspunt 'Integratie regionale programma's in de regioplanning'</i>
Regionale ontwikkelingsprogramma's evenals maatregelen en projecten gericht op het behoud van regionale basisvoorzieningen en een duurzame regionale ontwikkeling, dienen als specialistische bijdrage in de regioplanning te worden geïntegreerd, ongeacht of zij door gemeenten, regionale of federale instanties dan wel in samenwerking met particuliere actoren zijn ontwikkeld.	Regionale ontwikkelingsprogramma's evenals maatregelen en projecten gericht op het behoud van regionale basisvoorzieningen en een duurzame regionale ontwikkeling, dienen als specialistische bijdrage in de regioplanning te worden geïntegreerd, ongeacht of zij door gemeenten, regionale of federale instanties dan wel in samenwerking met particuliere actoren zijn ontwikkeld.
<i>5-2 Uitgangspunt 'Europese metropoolregio Nordrhein-Westfalen'</i>	<i>5-2 Uitgangspunt 'Europese metropoolregio Nordrhein-Westfalen'</i>
Regionale samenwerkingsverbanden en de deelstaat Nordrhein-Westfalen dienen gezamenlijk de Europese metropoolregio Nordrhein-Westfalen te ontwikkelen. Zij moeten werken aan een verbetering van de vestigingsvoorwaarden voor internationale metropoolfuncties, met name op het vlak van infrastructuur, dienstverlening, onderzoek & ontwikkeling alsmede cultuur, recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme.	<u>De metropoolregio Nordrhein-Westfalen dient te worden ontwikkeld door middel van versterkte regionale samenwerking. Hierbij moet vooral worden gewerkt aan internationale vestigingsfactoren op het vlak van infrastructuur, dienstverlening, onderzoek & ontwikkeling alsmede cultuur, recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme.</u> <u>In de gehele deelstaat dienen bestaande initiatieven voor internationale metropoolfuncties in het kader van regionale en deels grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden opgepakt en verder ontwikkeld te worden. De deelstaat zal bepaalde samenwerkingsverbanden met aanzienlijke relevantie voor NRW met name ondersteunen.</u> <u>Door middel van samenwerking en functionele arbeidsverdeling dienen met name in de metropoolregio's Ruhr en Rheinland synergieën ten volle te</u>

	<p><u>worden benut.</u></p> <p><u>Bij internationale presentaties en inschrijvingen dienen de sterke punten en het grote potentieel van de gehele metropoolregio Nordrhein-Westfalen naar voren te worden gebracht.</u></p>
<p>5-3 Uitgangspunt 'Grensoverschrijdende en transnationale samenwerking'</p>	<p>5-3 Uitgangspunt 'Grensoverschrijdende en transnationale samenwerking'</p>
<p>Door grensoverschrijdende en transnationale samenwerking dient de bredere ruimtelijke ontwikkeling op Europees niveau mede vorm te worden gegeven; in het bijzonder dient op deze manier in grensregio's een evenwichtige en duurzame ontwikkeling te worden gegarandeerd.</p>	<p>Door grensoverschrijdende en transnationale samenwerking dient de bredere ruimtelijke ontwikkeling op Europees niveau mede vorm te worden gegeven; in het bijzonder dient op deze manier in grensregio's een evenwichtige en duurzame ontwikkeling te worden gegarandeerd.</p>
<p>6. Bebouwingsruimte</p>	<p>6. Bebouwingsruimte</p>
<p>6.1 Vastleggingen voor de gehele bebouwingsruimte</p>	<p>6.1 Vastleggingen voor de gehele bebouwingsruimte</p>
<p>Doelstellingen en uitgangspunten</p>	<p>Doelstellingen en uitgangspunten</p>
<p>6.1-1 Doelstelling 'Afstemming van de bebouwingsontwikkeling'</p>	<p><u>6.1-1 Doelstelling 'Ruimtebesparende en op de behoefte afgestemde bebouwingsontwikkeling'</u></p>
<p>De bebouwingsontwikkeling dient conform de behoefte en het principe van ruimtebesparing te worden afgestemd op de demografische en economische ontwikkelingen, de bestaande infrastructuur evenals het natuurlijke en cultuurlandschappelijke ontwikkelingspotentieel.</p>	<p><u>De bebouwingsontwikkeling dient ruimtebesparend en conform de behoefte te worden afgestemd op de demografische en economische ontwikkelingen, de bestaande infrastructuur evenals het natuurlijke en cultuurlandschappelijke ontwikkelingspotentieel.</u></p>
<p>In de regioplanning mag het bebouwingsgebied alleen dan ten koste van de open ruimte worden uitgebreid, wanneer aan onderstaande voorwaarden is voldaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – op grond van de demografische en economische ontwikkelingen kan worden aangetoond dat er een behoefte bestaat aan extra 	<p><u>In de regioplanning worden conform de behoefte Algemene bebouwingsgebieden en Bedrijven- en industrieterreinen vastgelegd.</u></p>

<p>bebouwingsgebied; alsmede</p> <ul style="list-style-type: none"> – ander bebouwingsgebied dat weliswaar reeds als zodanig is aangewezen, maar waaraan geen behoefte meer bestaat, is conform doelstelling 6.1-2 weer tot open ruimte herbestemd; alsmede – binnen het bestaande bebouwingsgebied is geen andere geschikte ruimte voor de planuitvoering beschikbaar; alsmede – ruimtecompenserende maatregelen zijn onmogelijk. <p>In individuele uitzonderingsgevallen is naar behoefte een uitbreiding van bestaand bedrijfsterrein mogelijk, voor zover dit niet in strijd is met overige specifieke bepalingen ter bescherming van de open ruimte.</p>	
<p>6.1-10 Doelstelling ‘Ruimtecompensatie’ In het kader van regioplannen mag er alleen beslag op nieuwe bebouwingsruimte worden gelegd, indien reeds aangewezen bebouwingsgebied elders in de regio of stad weer wordt herbestemd tot open ruimte (ruimtecompensatie). Het beslag op de open ruimte dient in zowel kwalitatief als kwantitatief opzicht ten minste evenredig te worden gecompenseerd.</p>	<p>Indien er in de regioplanning reeds bebouwingsruimte conform de behoefte is aangemerkt, mag er voor het vastleggen van nieuwe bebouwingsruimte in de regioplanning beslag op open ruimte worden gelegd, op voorwaarde dat tegelijkertijd elders gelijkwaardige ruimte die in de planning tot dusver van een bebouwingsbestemming was voorzien, weer als open ruimte wordt vastgelegd resp. dat gelijkwaardige bebouwingsruimte in het structuurplan tot open-ruimtegebied wordt herbestemd (ruimtecompensatie).</p>
<p>6.1-2 Doelstelling ‘Terugwinning van reservegebieden’ Gebieden die tot dusver voor bebouwing waren bestemd, maar waaraan geen behoefte meer bestaat, dienen weer tot open ruimte te worden herbestemd, voor zover zij nog niet in regioplanen en bindende gemeentepannen zijn opgenomen.</p>	<p>Gebieden die in regio- of structuurplannen tot dusver een bebouwingsbestemming hadden, maar waaraan geen behoefte meer bestaat, dienen tot open ruimte te worden herbestemd, voor zover zij nog niet in bindende gemeentepannen zijn omgezet.</p>
<p>6.1-11 Doelstelling ‘Ruimtebesparende bebouwingsontwikkeling’</p>	<p>6.1-2 Uitgangspunt ‘Ontwikkelingsperspectief ruimtebesparende bebouwingsontwikkeling’</p>
<p>Met het uitgangspunt van de</p>	<p>De regionale en gemeentelijke planning</p>

<p>ruimtebesparende bebouwingsoontwikkeling wordt een bijdrage geleverd aan de doelstelling van NRW om de dagelijkse groei van het bebouwings- en verkeersareaal in 2020 tot 5 hectare en op de lange termijn tot netto nul te beperken.</p>	<p><u>dient het uitgangspunt van ruimtebesparende bebouwingsoontwikkeling te realiseren conform het ontwikkelingsperspectief om in Nordrhein-Westfalen de dagelijkse toename van het bebouwings- en verkeersareaal in 2020 tot 5 ha en op lange termijn tot netto nul te beperken.</u></p>
<p>6.1-3 Uitgangspunt 'Ontwikkelingsperspectief decentrale concentratie'</p>	<p>6.1-3 Uitgangspunt 'Ontwikkelingsperspectief decentrale concentratie'</p>
<p>De bebouwingsstructuur dient conform het ontwikkelingsperspectief van 'decentrale concentratie' verder te worden ontwikkeld. Hierbij dient de centrale-plaatsenstructuur als basis.</p>	<p>De bebouwingsstructuur dient conform het ontwikkelingsperspectief van 'decentrale concentratie' verder te worden ontwikkeld. Hierbij dient de centrale-plaatsenstructuur als basis.</p>
<p>6.1-4 Doelstelling 'Geen lintvormige of versnipperde bebouwing'</p>	<p>6.1-4 Doelstelling 'Geen lintvormige of versnipperde bebouwing'</p>
<p>Een lintvormige bebouwingsoontwikkeling langs verkeerswegen dient te worden voorkomen. Ook het ontstaan resp. de uitbreiding van versnipperde bebouwingstructuren dient te worden voorkomen.</p>	<p><u>Lintvormige bebouwingsoontwikkelingen langs verkeerswegen dienen net zo goed te worden voorkomen als versnipperde bebouwingstructuren.</u></p>
<p>6.1-5 Uitgangspunt 'Ontwikkelingsperspectief duurzame Europese stad'</p>	<p>6.1-5 Uitgangspunt 'Ontwikkelingsperspectief duurzame Europese stad'</p>
<p>De bebouwingsoontwikkeling dient in het kader van de 'duurzame Europese stad' compact vorm te worden gegeven, zodat de positie van stadscentra wordt versterkt. In de regio- en gemeentepanning dient middels een milieuvriendelijke en in bebouwingsstructurele zin optimale indeling van wonen, werk en voorzieningen te worden gezorgd voor een verbetering van de levenskwaliteit en een terugdringing van de verkeersdruk.</p>	<p><u>De bebouwingsoontwikkeling dient conform het principe van de 'duurzame Europese stad' compact te worden vormgegeven, waarbij het centrum van de betreffende bebouwing wordt versterkt. In de regio- en gemeentepanning dient middels een milieuvriendelijke, genderneutrale en qua bebouwingsstructuur optimale indeling van wonen, werk en voorzieningen te worden gezorgd voor een verbetering van de levenskwaliteit en een terugdringing van de verkeersdruk.</u></p>

<p>De structuur van grote bebouwingsgebieden dient ingedeeld en doorbroken te worden middels een coherent systeem van open ruimten. Hierdoor kan ook aan de voorwaarden op het gebied van klimaataanpassing worden voldaan.</p> <p>De randen van steden en dorpen dienen een duidelijk zichtbare en functioneel effectieve grens met de open ruimte te vormen.</p>	<p>Grote bebouwingsgebieden dienen qua bebouwingsstructuur ingedeeld en doorbroken te worden middels een getrap <u>stedelijk systeem van open gebieden</u>. Hierdoor kan ook aan de eisen op het gebied van klimaataanpassing worden voldaan.</p> <p>De randen van steden en dorpen dienen zichtbare en <u>ruimtelijk-functioneel effectieve grenzen</u> met de open ruimte te vormen.</p>
<p>6.1-6 Doelstelling 'Voorrang voor ontwikkeling binnen bestaande structuren'</p>	<p>6.1-6 <u>Uitgangspunt 'Voorrang voor ontwikkeling binnen bestaande structuren'</u></p>
<p>Plannen en maatregelen die uitgaan van ontwikkeling binnen bestaande bebouwingsstructuren hebben voorrang boven ruimtebeslag buiten deze structuren. Uitzondering hierop vormt het doelgerichte behoud en de ontwikkeling van open ruimten binnen bestaande bebouwingsstructuren om planologische redenen.</p>	<p>Plannen en maatregelen die uitgaan van ontwikkeling binnen bestaande bebouwingsstructuren hebben voorrang boven ruimtebeslag buiten deze structuren. Uitzondering hierop vormt het doelgerichte behoud en de ontwikkeling van open ruimten binnen bestaande bebouwingsstructuren om planologische redenen.</p>
<p>6.1-7 <u>Uitgangspunt 'Energie- en klimaatvriendelijke bebouwingsontwikkeling'</u></p>	<p>6.1-7 <u>Uitgangspunt 'Energie- en klimaatvriendelijke bebouwingsontwikkeling'</u></p>
<p>In plannen voor nieuwe, herbestemde of gesaneerde bebouwingsgebieden dienen de planologische condities te worden gecreëerd voor energie-efficiënte bouwmethoden, toepassing van warmte-krachtkoppeling en passief en actief gebruik van duurzame energiebronnen zoals zonne-energie.</p>	<p>Plannen voor nieuwe bebouwingsgebieden en voor de herstructurering/sanering van bebouwingsruimte dienen energie-efficiënte bouwmethoden, de toepassing van warmte-krachtkoppeling evenals <u>mogelijkheden voor passief en actief gebruik van zonne-energie en andere duurzame energiebronnen te bevorderen.</u></p>
<p>De ruimtelijke ontwikkeling dient de kwetsbaarheid van het bebouwingsgebied ten opzichte van klimaatveranderingen (zoals grotere hitte en hevige neerslag) niet te vergroten en dient bij te dragen aan een reductie van de gevolgen van klimaatveranderingen.</p>	<p>De ruimtelijke ontwikkeling dient de bestaande kwetsbaarheid van de bebouwingsruimte ten opzichte van klimaatveranderingen (zoals grotere hitte en hevige neerslag) niet te vergroten, <u>maar juist de draagkracht van de bebouwingsgebieden te versterken</u> en bij te dragen aan de mitigatie van de gevolgen van klimaatverandering.</p>
<p>6.1-8 <u>Uitgangspunt 'Hergebruik van</u></p>	<p>6.1-8 <u>Uitgangspunt 'Hergebruik van</u></p>

<i>braakliggend gebied'</i>	<i>braakliggend gebied'</i>
In het kader van ruimterecycling dienen braakliggende gebieden een nieuwe bestemming te krijgen. Hierbij moeten braakliggende gebieden die geïsoleerd in de open ruimte liggen, als open ruimte worden aangewezen.	In het kader van ruimterecycling dienen braakliggende gebieden een nieuwe bestemming te krijgen. <u>Hierbij moeten braakliggende gebieden die geïsoleerd in de open ruimte liggen, als open ruimte worden aangemerkt.</u>
Het toekennen van een bebouwingsfunctie aan open ruimten mag alleen plaatsvinden, indien uit het monitoringssysteem voor bebouwingsgebieden blijkt dat elders geen geschikte braakliggende ruimte meer beschikbaar is.	
Voor de herbestemming van braakliggende gebieden met een bijzondere waarde voor de regio dient vroegtijdig een regionaal plan te worden opgesteld. Aangaande het hergebruik van verontreinigd braakland dient de vermoedelijke belasting door bestaande verontreiniging in een vroegtijdig stadium in kaart te worden gebracht.	Voor de herbestemming van braakliggende gebieden met meerwaarde voor de regio dient vroegtijdig een regionaal concept te worden opgesteld. Bij de herbestemming van mogelijk verontreinigd braakliggend gebied dient de vermoedelijke historische verontreiniging in een vroegtijdig planningsstadium in kaart te worden gebracht.
<i>6.1-9 Uitgangspunt 'Analyse van toekomstige vervolgcosten voor infrastructuur'</i>	<i>6.1-9 Uitgangspunt 'Analyse van toekomstige kosten en vervolgcosten voor infrastructuur'</i>
Indien het voornemen bestaat om voor bebouwingsdoeleinden op een bepaalde ruimte beslag te leggen, dienen gemeenten vooraf ook de toekomstige vervolgcosten voor infrastructuur conform de alsdan geldende versie van het betreffende bebouwingsplan te bepalen en te beoordelen.	Indien het voornemen bestaat om voor bebouwingsdoeleinden op bepaalde gebieden beslag te leggen, dienen de gemeenten vooraf ook de toekomstige <u>kosten en vervolgcosten</u> voor infrastructuur conform de alsdan <u>geldende planningsversie te bepalen en te beoordelen.</u>
6.2 Aanvullende vastleggingen voor Algemene bebouwingsgebieden	6.2 Aanvullende vastleggingen voor Algemene bebouwingsgebieden
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
<i>6.2-1 Doelstelling 'Algemene bebouwingsgebieden met meerwaarde voor centrale plaatsen'</i>	<i>6.2-1 <u>Uitgangspunt 'Afstemming op Algemene bebouwingsgebieden met meerwaarde voor centrale plaatsen'</u></i>
De bebouwingsontwikkeling in	De bebouwingsontwikkeling in de

gemeenten dient te worden afgestemd op locaties die beschikken over een geconcentreerd aanbod van publieke en commerciële voorzieningen (Algemene bebouwingsgebieden met meerwaarde voor centrale plaatsen).	gemeenten <u>dient te worden afgestemd op de Algemene bebouwingsgebieden die beschikken over een ruimtelijk geconcentreerd aanbod van publieke en commerciële voorzieningen en diensten (Algemene bebouwingsgebieden met meerwaarde voor centrale plaatsen).</u>
6.2-4 Doelstelling 'Toewijzing van nieuwe Algemene bebouwingsgebieden' Indien nieuwe Algemene bebouwingsgebieden zijn vereist, dienen deze in de regel direct te worden aangesloten op bestaande Algemene bebouwingsgebieden met meerwaarde voor centrale plaatsen. Indien de uitbreiding van dergelijke bebouwingsgebieden om topografische redenen of vanwege andere prevalerende gebruiksfuncties onmogelijk is, kan de uitbreiding worden geïntegreerd in een ander bebouwingsgebied dat reeds in het regioplan is opgenomen.	Indien nieuwe Algemene bebouwingsgebieden zijn vereist, <u>dienen deze in de vastleggingen direct te worden aangesloten op bestaande Algemene bebouwingsgebieden met meerwaarde voor centrale plaatsen.</u> Indien de uitbreiding van dergelijke bebouwingsgebieden om topografische redenen of vanwege andere prioritaire gebruiksfuncties onmogelijk is, kan de uitbreiding worden gekoppeld aan een ander Algemeen bebouwingsgebied dat reeds in het regioplan is aangemerkt.
6.2-2 Uitgangspunt 'Gebruik van spoorgebonden openbaar vervoer' Bij de afstemming van de bebouwingsontwikkeling op Algemene bebouwingsgebieden met meerwaarde voor centrale plaatsen dient in het bijzonder rekening te worden gehouden met haltes c.q. stations voor spoorgebonden openbaar vervoer.	6.2-2 Uitgangspunt 'Gebruik van spoorgebonden openbaar vervoer' Bij de afstemming van de bebouwingsontwikkeling dient in het bijzonder rekening te worden gehouden met bestaande haltes c.q. stations voor spoorgebonden openbaar vervoer.
6.2-3 Uitgangspunt 'Zelfstandige ontwikkeling niet-centrale plaatsen' De bebouwingsontwikkeling in kleinere, niet-centrale plaatsen die niet over een geconcentreerd aanbod van publieke en commerciële voorzieningen beschikken, dient te worden beperkt tot zelfstandige ontwikkeling.	
6.2-3 Uitgangspunt 'Gerichte terugwinning van onbenutte bebouwingsreservegebieden' De terugwinning van de Algemene bebouwingsgebieden die als zodanig in regio- of structuurplannen zijn	6.2-3 Uitgangspunt 'Gerichte terugwinning van onbenutte bebouwingsreservegebieden' De terugwinning van de Algemene bebouwingsgebieden die als zodanig in regio- of structuurplannen zijn

aangewezen, dient prioritair buiten Algemene bebouwingsgebieden met meerwaarde voor centrale plaatsen te geschieden.	aangewezen, dient prioritair buiten Algemene bebouwingsgebieden met meerwaarde voor centrale plaatsen te geschieden.
6.3 Aanvullende vastleggingen voor Bedrijven- en industrieterreinen	6.3 Aanvullende vastleggingen voor Bedrijven- en industrieterreinen
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
6.3-1 Doelstelling ‘Voldoende terreinaanbod’	6.3-1 Doelstelling ‘Voldoende terreinaanbod’
In regio- en gemeentepannen dient op basis van regionale afstemming (bijv. programma’s voor Bedrijven- en industrieterreinen) voldoende terreinaanbod te worden gewaarborgd voor bedrijven en industrieën die stoffen uitstoot met zich meebrengen.	In regio- en gemeentepannen dient op basis van regionale afstemming (bijv. programma’s voor Bedrijven- en industrieterreinen) voldoende terreinaanbod te worden gewaarborgd voor bedrijven en industrieën die stoffen uitstoot met zich meebrengen.
6.3-2 Uitgangspunt ‘Bescherming van de omgeving’	6.3-2 Uitgangspunt ‘Bescherming van de omgeving’
Regio- en gemeentepannen dienen ervoor te zorgen dat door de vestiging van andere gebruiksfuncties de ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijven en industrieën die stoffen uitstoot met zich meebrengen, op bestaande Bedrijven- en industrieterreinen niet worden beperkt.	Regio- en gemeentepannen dienen ervoor te zorgen dat door de vestiging van andere gebruiksfuncties de ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijven en industrieën die stoffen uitstoot met zich meebrengen, op bestaande Bedrijven- en industrieterreinen niet worden beperkt.
6.3-3 Doelstelling ‘Nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen’	6.3-3 Doelstelling ‘Nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen’
Nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen nodig zijn dienen direct te worden aangesloten op bestaande terreinen of Algemene bebouwingsgebieden.	Nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen nodig zijn dienen direct te worden aangesloten op bestaande terreinen of Algemene bebouwingsgebieden.
	In afwijking hiervan kan een in de open ruimte gelegen braakliggend gebied als Bedrijven- en industrieterrein worden vastgelegd, indien op basis van een aanvullende bestemmingsbepaling wordt gegarandeerd dat: alleen reeds verharde terreinen inclusief bestaande infrastructuur worden herbestemd; dat deelgebieden met een natuurbeschermingsfunctie binnen het

	braakliggend gebied van de herbestemming worden uitgezonderd; en dat er een directe verkeersverbinding aanwezig is. Uitbreiding van dergelijke Bedrijven- en industriegebieden met een aanvullende bestemmingsbepaling is niet mogelijk.
Bij wijze van uitzondering kan er open ruimte als nieuw Bedrijven- of industrieterrein worden aangewezen, indien de directe aansluiting op bestaande terreinen of bebouwingsgebieden om de volgende redenen onmogelijk is:	Verder kan er bij wijze van uitzondering een ander in de open ruimte gelegen Bedrijven- of industrieterrein worden vastgelegd, indien een directe aansluiting op bestaande Algemene bebouwingsgebieden of Bedrijven- en industrieterreinen om de volgende redenen niet mogelijk is:
– er is sprake van topografische of natuurlijke omstandigheden resp. functies die in ruimtelijke zin voorrang hebben;	– vanwege topografische of natuurruimtelijke omstandigheden; of
– er is sprake van andere tegenstrijdige gebruiks- of beschermingsfuncties, bijv. in het kader van natuur- of hoogwaterbescherming;	– vanwege andere conflicterende beschermings- of gebruiksbestemmingen; of
– er ontbreekt een adequate verbinding met het bovenlokale verkeersnet (bij voorkeur om dorps- of woonkernen heen) resp. het is niet mogelijk een dergelijke verbinding aan te leggen;	– de aanleg van een adequate aansluiting op het bovenlokale verkeersnet is niet mogelijk;
– de uitbreiding van individuele bedrijven is noodzakelijk.	
Voor het overige geldt dat hierbij geen ruimtelijke vastleggingen in de weg mogen staan.	en verder geldt er geen sprake mag zijn van overige conflicterende ruimtelijke vastleggingen. Tevens dienen geschikte braakliggende gebieden met een directe aansluiting op het bovenlokale verkeersnet en op verkeersmodaliteiten met een grote transportcapaciteit (in het bijzonder spoorwegen, scheepvaart en openbaar vervoer) prioritair te worden gebruikt.
In dergelijke gevallen dienen primair gebieden te worden gebruikt die aan de volgende eisen voldoen:	
– er is sprake van hergebruik van braakliggende gebieden, voor zover deze geschikt zijn voor een commerciële herbestemming;	
– er is een directe verbinding aanwezig (resp. deze kan voor het Bedrijven-	

<p>en industrieterrein tijdig worden aangelegd) met het bovenlokale verkeersnet en vervoersmodaliteiten met een grote transportcapaciteit (bijv. spoor, waterwegen, openbaar vervoer).</p>	
<p>6.3-4 Uitgangspunt ‘Samenwerking tussen gemeenten’</p>	<p>6.3-4 Uitgangspunt ‘Samenwerking tussen gemeenten’</p>
<p>Voordat een deel van de open ruimte wordt aangewezen als Bedrijven- of industrieterrein, dienen gemeenten samen te werken bij het zoeken naar locaties in andere gemeenten, die wel direct aansluiten op bestaande Algemene bebouwingsgebieden of Bedrijven- en industrieterreinen.</p>	<p>Voordat een deel van de open ruimte wordt aangewezen als Bedrijven- of industrieterrein, dienen gemeenten samen te werken bij het zoeken naar locaties in andere gemeenten, die wel direct aansluiten op bestaande Algemene bebouwingsgebieden of Bedrijven- en industrieterreinen.</p>
<p>Ook bij het realiseren van Bedrijven- en industrieterreinen die in eerste instantie wel direct aansluiten op bestaande terreinen of Algemene bebouwingsgebieden dienen algemeen de kansen voor intergemeentelijke samenwerking te worden benut.</p>	<p>Ook bij het realiseren van Bedrijven- en industrieterreinen die in eerste instantie wel direct aansluiten op bestaande terreinen of Algemene bebouwingsgebieden dienen algemeen de kansen voor intergemeentelijke samenwerking te worden benut.</p>
<p>6.3-5 Uitgangspunt ‘Verkeersverbinding nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen’</p>	<p>6.3-5 Uitgangspunt ‘Verkeersverbinding nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen’</p>
<p>Ook nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen, die niet geïsoleerd in de open ruimte liggen, dienen te worden vastgelegd op locaties waar een directe verbinding met het bovenlokale verkeersnet en vervoersmodaliteiten met een hoge transportcapaciteit (bijv. spoor, waterwegen, openbaar vervoer) aanwezig of gepland is. Bij de vastlegging van terrein voor logistieke bedrijven dient in de regioplanning prioritair gebruik te worden gemaakt van multimodale knooppunten.</p>	<p>Ook nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen, die niet geïsoleerd in de open ruimte liggen, dienen te worden vastgelegd op locaties waar een directe verbinding met het bovenlokale verkeersnet en vervoersmodaliteiten met een hoge transportcapaciteit (bijv. spoor, waterwegen, openbaar vervoer) aanwezig of gepland is. Bij de vastlegging van terrein voor logistieke bedrijven dient in de regioplanning prioritair gebruik te worden gemaakt van multimodale knooppunten.</p>
<p>Bovendien moeten nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen worden vastgelegd op locaties die het mogelijk maken om het potentieel aan (rest)warmte en duurzame energie optimaal te benutten.</p>	<p>Bovendien moeten nieuwe Bedrijven- en industrieterreinen worden vastgelegd op locaties die het mogelijk maken om het potentieel aan (rest)warmte en duurzame energie optimaal te benutten.</p>

6.4 Locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat	6.4 Locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
6.4-1 Doelstelling ‘Locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat’	6.4-1 Doelstelling ‘Locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat’
Voor grootschalige (industriële) initiatieven met bijzondere betekenis voor NRW worden de volgende locaties vastgelegd:	Voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat worden de volgende locaties vastgelegd:
1. Datteln/Waltrop	1. Datteln/Waltrop,
2. Euskirchen/Weilerswist	2. Euskirchen/Weilerswist,
3. Geilenkirchen-Lindern	3. Geilenkirchen-Lindern,
4. Grevenbroich-Neurath	4. Grevenbroich-Neurath.
Deze locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat dienen als zodanig te worden gewaarborgd.	Locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat dienen te worden gewaarborgd <u>in de gebiedsomvang zoals genoemd in de toelichtingen.</u>
6.4-2 Doelstelling ‘Gebruik van locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat’	6.4-2 Doelstelling ‘Gebruik van locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat’
Genoemde locaties voor grootschalige initiatieven zijn voorbehouden aan ruimtelijk-relevante initiatieven van industriële aard, die een bijzondere meerwaarde voor de economische ontwikkeling van de deelstaat NRW hebben en een areaal van ten minste dan 80 ha behoeven. Deze gebiedsomvang heeft betrekking op het initiatief in zijn meest uitgebreide uiteindelijke planningstoestand.	Genoemde locaties voor grootschalige initiatieven zijn voorbehouden aan ruimtelijk-relevante initiatieven van industriële aard, die een bijzondere meerwaarde voor de economische ontwikkeling van de deelstaat NRW hebben en een areaal van ten minste dan 80 ha behoeven. Deze gebiedsomvang heeft betrekking op het initiatief in zijn meest uitgebreide uiteindelijke planningstoestand.
Bij wijze van uitzondering mag voor samenwerkingsverbanden van meerdere initiatieven beslag worden gelegd op een locatie. Voor dergelijke gevallen is een individuele beschikking van de deelstaatregering vereist.	Bij wijze van uitzondering mag voor <u>gezamenlijke initiatieven van meerdere bedrijven beslag worden gelegd op een locatie, indien gegarandeerd is dat:</u> – <u>de afzonderlijke deelinitiatieven functioneel met elkaar samenhangen;</u> <u>en</u> – <u>de eerste vestiging in het kader van</u>

	<u>een gezamenlijk initiatief plaatsvindt in de vorm van een productiebedrijf met een ruimtebehoefte van ten minste 10 hectare.</u>
6.4-3 Uitgangspunt 'Ontwikkeling van locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat'	6.4-3 Uitgangspunt 'Ontwikkeling van locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat'
De locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat moeten door de deelstaat en gemeenten in samenwerking met het bedrijfsleven gepland, ontwikkeld en geëxploiteerd worden.	De locaties voor grootschalige initiatieven met meerwaarde voor de deelstaat moeten door de deelstaat en gemeenten in samenwerking met het bedrijfsleven gepland, ontwikkeld en geëxploiteerd worden.
6.5 Grootschalige detailhandel	6.5 Grootschalige detailhandel
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
6.5-1. Doelstelling 'Grootschalige detailhandelslocaties uitsluitend in Algemene bebouwingsgebieden'	6.5-1. Doelstelling 'Grootschalige detailhandelslocaties uitsluitend in Algemene bebouwingsgebieden'
Kerngebieden en speciale gebieden [Kern- und Sondergebiete] voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO [Baunutzungsverordnung – bebouwingsverordening] mogen uitsluitend worden vastgelegd en aangemerkt in Algemene bebouwingsgebieden zoals vastgelegd in de regioplannen.	Kerngebieden en speciale gebieden [Kern- und Sondergebiete] voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO [Baunutzungsverordnung – bebouwingsverordening] mogen uitsluitend worden vastgelegd en aangemerkt in Algemene bebouwingsgebieden zoals vastgelegd in de regioplannen.
6.5-2 Doelstelling 'Grootschalige detailhandelslocaties met centrumrelevante kernassortimenten uitsluitend in centrale verzorgingsgebieden'	6.5-2 Doelstelling 'Grootschalige detailhandelslocaties met centrumrelevante kernassortimenten uitsluitend in centrale verzorgingsgebieden'
Hierbij mogen kerngebieden en speciale gebieden voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO met centrumrelevante kernassortimenten uitsluitend worden vastgelegd en aangemerkt in:	Hierbij mogen kerngebieden en speciale gebieden voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO met centrumrelevante kernassortimenten uitsluitend worden vastgelegd en aangemerkt in:
- bestaande centrale verzorgingsgebieden en	- bestaande centrale verzorgingsgebieden en
- nieuw geplande centrale verzorgingsgebieden op planologisch geïntegreerde locaties, die op basis van hun ruimtelijke en	- nieuw geplande centrale verzorgingsgebieden op planologisch geïntegreerde locaties, die op basis van hun ruimtelijke en

<p>infrastructurele ligging moeten voorzien in de korte-, middellange- en langetermijnbehoeften van de bevolking.</p>	<p>infrastructurele ligging moeten voorzien in de korte-, middellange- en langetermijnbehoeften van de bevolking.</p>
<p>Onder centrumrelevante [zentrenrelevante] assortimenten worden verstaan:</p>	<p>Onder centrumrelevante [zentrenrelevante] assortimenten worden verstaan:</p>
<ul style="list-style-type: none"> - de assortimenten als genoemd bijlage 1 en 	<ul style="list-style-type: none"> - de assortimenten als genoemd bijlage 1 en
<ul style="list-style-type: none"> - overige assortimenten die door de betreffende gemeente als centrumrelevant zijn vastgelegd (plaatsspecifieke assortimentslijst). 	<ul style="list-style-type: none"> - overige assortimenten die door de betreffende gemeente als centrumrelevant zijn vastgelegd (plaatsspecifieke assortimentslijst).
<p>Bij wijze van uitzondering mogen speciale gebieden voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO die kernassortimenten met dagelijkse artikelen [nahversorgungsrelevante Kernsortimente] aanbieden, ook buiten centrale verzorgingsgebieden worden vastgelegd en aangemerkt, mits kan worden aangetoond dat:</p>	<p>Bij wijze van uitzondering mogen speciale gebieden voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO die kernassortimenten met dagelijkse artikelen [nahversorgungsrelevante Kernsortimente] aanbieden, ook buiten centrale verzorgingsgebieden worden vastgelegd en aangemerkt, mits kan worden aangetoond dat:</p>
<ul style="list-style-type: none"> - een ligging in de centrale verzorgingsgebieden niet mogelijk is om planologische of bebouwingsstructurele redenen, en dan met name vanwege het behoud van bestaande bebouwingsstructuren en historisch waardevolle stads- of dorpsgezichten; 	<ul style="list-style-type: none"> - een ligging in de centrale verzorgingsgebieden niet mogelijk is om planologische of bebouwingsstructurele redenen, en dan met name vanwege het behoud van bestaande bebouwingsstructuren en historisch waardevolle stads- of dorpsgezichten;
<ul style="list-style-type: none"> - De betreffende gemeentepanning streeft naar het garanderen van nabijgelegen winkelvoorzieningen die assortimenten met dagelijkse artikelen aanbieden; en 	<ul style="list-style-type: none"> - De betreffende gemeentepanning streeft naar het garanderen van nabijgelegen winkelvoorzieningen die assortimenten met dagelijkse artikelen aanbieden; en
<ul style="list-style-type: none"> - de functie van centrale verzorgingsgebieden in de betreffende gemeenten niet wezenlijk wordt aangetast. 	<ul style="list-style-type: none"> - de functie van centrale verzorgingsgebieden in de betreffende gemeenten niet wezenlijk wordt aangetast.
<p>6.5-3 Doelstelling ‘Verbod op aantasting centrale verzorgingsfuncties’</p>	<p>6.5-3 Doelstelling ‘Verbod op aantasting centrale verzorgingsfuncties’</p>
<p>De vastlegging en aanmerking van kerngebieden en speciale gebieden voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO met centrumrelevante assortimenten mogen geen wezenlijke aantasting opleveren van de centrale</p>	<p>De vastlegging en aanmerking van kerngebieden en speciale gebieden voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO met centrumrelevante assortimenten mogen geen wezenlijke aantasting opleveren van de centrale</p>

verzorgingsgebieden van gemeenten.	verzorgingsgebieden van gemeenten.
6.5-4 Uitgangspunt 'Niet-centrumrelevante kernassortimenten: verkoopoppervlak'	6.5-4 Uitgangspunt 'Niet-centrumrelevante kernassortimenten: verkoopoppervlak'
Bij de vastlegging en aanmerking van speciale gebieden voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO met niet-centrumrelevante kernassortimenten mag de totaal te verwachten omzet van de geplande detailhandelsvoorzieningen niet groter zijn dan de koopkracht van de inwoners van de betreffende gemeente ten aanzien van de geplande assortimentsgroepen.	Bij de vastlegging en aanmerking van speciale gebieden voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO met niet-centrumrelevante kernassortimenten mag de totaal te verwachten omzet van de geplande detailhandelsvoorzieningen niet groter zijn dan de koopkracht van de inwoners van de betreffende gemeente ten aanzien van de geplande assortimentsgroepen.
6.5-5 Doelstelling 'Niet-centrumrelevante kernassortimenten: locatie, relatief aandeel centrumrelevante randassortimenten'	6.5-5 Doelstelling 'Niet-centrumrelevante kernassortimenten: locatie, relatief aandeel centrumrelevante randassortimenten'
Speciale gebieden voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO met niet-centrumrelevante kernassortimenten mogen uitsluitend buiten centrale verzorgingsgebieden worden vastgelegd en aangemerkt, indien de omvang van de centrumrelevante assortimenten maximaal 10% van het totale verkoopoppervlak bedraagt en indien het bij deze assortimenten om randassortimenten gaat.	Speciale gebieden voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO met niet-centrumrelevante kernassortimenten mogen uitsluitend buiten centrale verzorgingsgebieden worden vastgelegd en aangemerkt, indien de omvang van de centrumrelevante assortimenten maximaal 10% van het totale verkoopoppervlak bedraagt en indien het bij deze assortimenten om randassortimenten gaat.
6.5-6 Uitgangspunt 'Niet-centrumrelevante kernassortimenten: verkoopoppervlak centrumrelevante randassortimenten'	6.5-6 Uitgangspunt 'Niet-centrumrelevante kernassortimenten: verkoopoppervlak centrumrelevante randassortimenten'
Het verkoopoppervlak van de centrumrelevante randassortimenten in een speciaal gebied voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO met niet-centrumrelevante kernassortimenten mag buiten centrale verzorgingsgebieden niet groter zijn dan 2.500 m ² .	Het verkoopoppervlak van de centrumrelevante randassortimenten in een speciaal gebied voor initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO met niet-centrumrelevante kernassortimenten mag buiten centrale verzorgingsgebieden niet groter zijn dan 2.500 m ² .
6.5-7 Doelstelling 'Herbestemming	6.5-7 Doelstelling 'Herbestemming

van bestaande grootschalige detailhandelslocaties'	van bestaande grootschalige detailhandelslocaties'
<p>In afwijking van voornoemde vastleggingen 1 t/m 6 mogen bestaande locaties van initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO buiten centrale verzorgingsgebieden worden vastgelegd en aangemerkt als Speciale gebieden conform § 11 lid 3 BauNVO. Daarbij dienen de assortimenten en de bijbehorende verkoopoppervlakken in de regel te worden beperkt tot het verkoopoppervlak dat bouwrechtelijk een beschermde status [<i>≈ Bestandsschutz</i>] heeft. Indien door deze beperking de toegestane gebruiksfunctie binnen een termijn van zeven jaar na de toelating opgeheven of gewijzigd wordt, dienen de assortimenten en de bijbehorende verkoopoppervlakken te worden beperkt tot de toegestane bovengrenzen voor verkoopoppervlakken. Vervanging van centrumrelevante door niet-centrumrelevante assortimenten is hierbij mogelijk.</p>	<p>In afwijking van de vastleggingen 6.5-1 t/m 6.5-6 mogen bestaande locaties van initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO buiten centrale verzorgingsgebieden worden vastgelegd en aangemerkt als Speciale gebieden conform § 11 lid 3 BauNVO. Daarbij dienen de assortimenten en de bijbehorende verkoopoppervlakken in de regel te worden beperkt tot het verkoopoppervlak dat bouwrechtelijk een beschermde status [<i>≈ Bestandsschutz</i>] heeft. Indien door deze beperking de toegestane gebruiksfunctie binnen een termijn van zeven jaar na de toelating opgeheven of gewijzigd wordt, dienen de assortimenten en de bijbehorende verkoopoppervlakken te worden beperkt tot de toegestane bovengrenzen voor verkoopoppervlakken. Vervanging van centrumrelevante door niet-centrumrelevante assortimenten is hierbij mogelijk.</p>
<p>Bij wijze van uitzondering komen ook kleinschalige uitbreidingen hiervoor in aanmerking, mits daardoor de centrale verzorgingsgebieden van gemeenten niet wezenlijk worden aangetast.</p>	<p>Bij wijze van uitzondering komen ook kleinschalige uitbreidingen hiervoor in aanmerking, mits daardoor de centrale verzorgingsgebieden van gemeenten niet wezenlijk worden aangetast.</p>
<p>6.5-8 Doelstelling 'Detailhandelsagglomeraties'</p>	<p>6.5-8 Doelstelling 'Detailhandelsagglomeraties'</p>
<p>Gemeenten dienen het ontstaan van nieuwe resp. de versterking/uitbreiding van bestaande detailhandelsagglomeraties buiten Algemene bebouwingsgebieden tegen te gaan. Bovendien dienen zij het ontstaan van nieuwe resp. de versterking/uitbreiding van bestaande detailhandelsagglomeraties met centrumrelevante assortimenten buiten centrale verzorgingsgebieden tegen te gaan. Zij dienen te garanderen dat centrale verzorgingsgebieden van gemeenten niet wezenlijk worden aangetast door detailhandelsagglomeraties.</p>	<p>Gemeenten dienen het ontstaan van nieuwe resp. de versterking/uitbreiding van bestaande detailhandelsagglomeraties buiten Algemene bebouwingsgebieden tegen te gaan. Bovendien dienen zij het ontstaan van nieuwe resp. de versterking/uitbreiding van bestaande detailhandelsagglomeraties met centrumrelevante assortimenten buiten centrale verzorgingsgebieden tegen te gaan. Zij dienen te garanderen dat centrale verzorgingsgebieden van gemeenten niet wezenlijk worden aangetast door detailhandelsagglomeraties.</p>

6.5-9 Uitgangspunt 'Regionale detailhandelsplannen'	6.5-9 Uitgangspunt 'Regionale detailhandelsplannen'
Bij het opstellen en wijzigen van regioplannen dienen de regionale detailhandelsconcepten te worden meegenomen in de belangenafweging.	Bij het opstellen en wijzigen van regioplannen dienen de regionale detailhandelsconcepten te worden meegenomen in de belangenafweging.
6.5-10 Doelstelling 'Bebouwingsplannen voor specifieke initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO'	6.5-10 Doelstelling 'Bebouwingsplannen voor specifieke initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO'
Bebouwingsplannen gerelateerd aan specifieke initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO zijn – voor zover geen gebruik wordt gemaakt van § 12 lid 3a zin 1 van het Duitse Bouwboek [Baugesetzbuch - BauGB] – uitsluitend toegestaan, indien zij voldoen aan de voorwaarden uit vastleggingen 1, 7 en 8. In het geval van centrumrelevante kernassortimenten dienen zij bovendien te voldoen aan de vastleggingen 2 en 3, en in geval van niet-centrumrelevante kernassortimenten tevens aan vastleggingen 4, 5 en 6.	Bebouwingsplannen gerelateerd aan specifieke initiatieven conform § 11 lid 3 BauNVO zijn – voor zover geen gebruik wordt gemaakt van § 12 lid 3a zin 1 BauGB [Baugesetzbuch - bouwboek] – uitsluitend toegestaan indien zij voldoen aan de voorwaarden uit vastleggingen 6.5-1, 6.5-7 en 6.5-8; in het geval van centrumrelevante kernassortimenten dienen zij bovendien te voldoen aan de vastleggingen 6.5-2 en 6.5-3, en in geval van niet-centrumrelevante kernassortimenten aan vastleggingen 6.5-3, 6.5-4, 6.5-5 en 6.5-6.
Bijlage 1 - kantoorartikelen - boeken - kleding, textiel - schoenen, lederwaren - medische, orthopedische en farmaceutische artikelen - huishoudelijk artikelen, glas/porselein/keramiek - speelgoed - sportkleding, -schoenen en -artikelen (exclusief de deelassortimenten hengelsport, kampeerartikelen, fietsen en toebehoren, paardrij- en jachtartikelen, grote sporttoestellen) - elektrische apparaten, media-apparatuur (= entertainment- en communicatieapparatuur, computers, verlichting, fotoapparatuur – exclusief grote elektrische apparaten) - horloges en sierraden en - voedings- en genotsmiddelen (valt tevens onder 'dagelijkse artikelen') - gezondheids- en verzorgingsartikelen (valt tevens onder 'dagelijkse artikelen')	Bijlage 1 - kantoorartikelen - boeken - kleding, textiel - schoenen, lederwaren - medische, orthopedische en farmaceutische artikelen - huishoudelijk artikelen, glas/porselein/keramiek - speelgoed - sportkleding, -schoenen en -artikelen (exclusief de deelassortimenten hengelsport, kampeerartikelen, fietsen en toebehoren, paardrij- en jachtartikelen, grote sporttoestellen) - elektrische apparaten, media-apparatuur (= entertainment- en communicatieapparatuur, computers, verlichting, fotoapparatuur – exclusief grote elektrische apparaten) - horloges en sierraden en - voedings- en genotsmiddelen (valt tevens onder 'dagelijkse artikelen') - gezondheids- en verzorgingsartikelen (valt tevens onder 'dagelijkse artikelen')

6.6 Voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme	6.6 Voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
6.6-1 Uitgangspunt <i>‘Bebouwingsgebieden uitrusten met bewegingsruimte en voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme’</i>	6.6-1 Uitgangspunt <i>‘Bebouwingsgebieden uitrusten met bewegingsruimte en voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme’</i>
Bebouwingsgebieden dienen conform de behoefte en de centrale-plaatsenstructuur te worden uitgerust met multifunctionele en toegankelijke voorzieningen voor recreatie, sport en beweging, vrijetijdsbesteding en toerisme.	Bebouwingsgebieden dienen conform de behoefte en de centrale-plaatsenstructuur te worden uitgerust met zo multifunctioneel mogelijke ruimte voor beweging evenals voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme.
6.6-2 Doelstelling ‘Locatie-eisen’	6.6-2 Doelstelling ‘Locatie-eisen’
Voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme inclusief terreinen met vakantie- en weekendhuisjes – voor zover deze ruimtelijke relevant zijn en overwegend door bebouwing zijn gekenmerkt – dienen milieuvriendelijk alsook conform de maatschappelijke behoeften en centrumstructuur te worden vastgelegd.	Voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme inclusief terreinen met vakantie- en weekendhuisjes – voor zover deze ruimtelijke relevant zijn en overwegend door bebouwing zijn gekenmerkt – dienen milieuvriendelijk alsook conform de maatschappelijke behoeften en centrumstructuur te worden vastgelegd.
Nieuwe terreinen met vakantie- en weekendhuisjes dienen daarbij direct aan te sluiten op Algemene bebouwingsgebieden.	Nieuwe terreinen met vakantie- en weekendhuisjes dienen daarbij direct aan te sluiten op Algemene bebouwingsgebieden.
Andere voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme, voor zover deze overwegend bestaan uit bebouwing met ruimtelijke relevantie, dienen in de regel binnen Algemeen bebouwingsgebied resp. hierop direct aansluitend te worden uitgevoerd.	Andere <u>nieuwe</u> voorzieningen voor recreatie, sport, vrijetijdsbesteding en toerisme – voor zover deze ruimtelijke relevant zijn en overwegend door bebouwing zijn gekenmerkt – dienen in de regel binnen resp. direct aansluitend op Algemeen bebouwingsgebied of <u>Bedrijven- en industrieterreinen te worden vastgelegd.</u>
Bij wijze van uitzondering kunnen ook andere gebieden in de open ruimte voor ontwikkeling in aanmerking komen, op voorwaarde dat:	Bij wijze van uitzondering kunnen ook andere gebieden in de open ruimte voor ontwikkeling in aanmerking komen, op voorwaarde dat:

<ul style="list-style-type: none"> – het braakliggende gebieden (bijv. voormalige militaire terreinen) dan wel dorps- of stadsdelen betreft die zich goed lenen voor een dergelijke herbestemming met nieuwe bebouwing; 	<ul style="list-style-type: none"> – het braakliggende gebieden (bijv. voormalige militaire terreinen) dan wel dorps- of stadsdelen betreft die zich goed lenen voor een dergelijke herbestemming met nieuwe bebouwing;
<ul style="list-style-type: none"> – prioritaire functies van de open ruimte in acht worden genomen; 	<ul style="list-style-type: none"> – prioritaire functies van de open ruimte in acht worden genomen;
<ul style="list-style-type: none"> – men rekening houdt met belangen op het gebied van natuur- en emissiebescherming, bodem- en grondwaterbescherming, monumentenzorg, het behoud van het natuurlijke landschap(sbeeld) inclusief stads- en dorpsgezichten evenals de recreatieve waarde hiervan; 	<ul style="list-style-type: none"> – men rekening houdt met belangen op het gebied van natuur- en emissiebescherming, bodem- en grondwaterbescherming, monumentenzorg, het behoud van het natuurlijke landschap(sbeeld) inclusief stads- en dorpsgezichten evenals de recreatieve waarde hiervan;
<ul style="list-style-type: none"> – op de locatie een adequate en directe verbinding met het bovenregionale verkeersnet en vervoersmodaliteiten met een grote vervoerscapaciteit (bijv. spoor, waterwegen, openbaar vervoer) aanwezig dan wel gepland is. 	<ul style="list-style-type: none"> – op de locatie een adequate en directe verbinding met het bovenregionale verkeersnet en vervoersmodaliteiten met een grote vervoerscapaciteit (bijv. spoor, waterwegen, openbaar vervoer) aanwezig dan wel gepland is.
7. Open ruimte	7. Open ruimte
7.1 Waarborging van open ruimte en bodem	7.1 Waarborging van open ruimte en bodem
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
<i>7.1-1 Uitgangspunt 'Bescherming van het natuurlijke leefmilieu'</i>	
Ter bescherming van het natuurlijke leefmilieu dient er buiten het bebouwingsgebied geen beslag te worden gelegd op aanvullende ruimte voor bebouwingsdoeleinden. Gebieden die voor bebouwing bestemd zijn maar waaraan geen behoefte meer bestaat, dienen te worden herbestemd tot open ruimte.	
<i>7.1-1 Uitgangspunt 'Bescherming open ruimte'</i>	<i>7.1-1 Uitgangspunt 'Bescherming open ruimte'</i>

De open ruimte die bestemd is als open landbouw-, bos- en watergebied, dient te worden beschermd. De gebruiks-, beschermings-, recreatie- en compensatiefuncties van deze gebieden dienen te worden gewaarborgd en ontwikkeld.	De open ruimte dient te worden behouden; de gebruiks-, beschermings-, recreatie- en compensatiefuncties van de open ruimte dienen gewaarborgd en ontwikkeld te worden.
Bij alle ruimtelijk-relevante plannen en maatregelen dient rekening te worden gehouden met het behoud van de capaciteit en functie van de open ruimte.	Bij alle ruimtelijk-relevante plannen en maatregelen dient rekening te worden gehouden met het behoud van de capaciteit en functie van de open ruimte.
Daarbij gaat het hoofdzakelijk om de capaciteit en functie van de open ruimte als:	Daarbij gaat het hoofdzakelijk om de capaciteit en functie van de open ruimte als:
– leefgebied voor dieren en planten en als ontwikkelingsgebied voor biodiversiteit;	– leefgebied voor dieren en planten en als ontwikkelingsgebied voor biodiversiteit;
– compensatiegebied voor klimaateffecten en schone lucht;	– compensatiegebied voor klimaateffecten en schone lucht;
– ruimte met een bodembeschermende functie;	– ruimte met een bodembeschermende functie;
– ruimte met waardevolle functies op het gebied van waterbeheer;	– ruimte met waardevolle functies op het gebied van waterbeheer;
– ruimte met een land- en bosbouwfunctie;	– ruimte met een land- en bosbouwfunctie;
– ruimte die plaats biedt aan overige menselijke economische activiteiten;	– ruimte die plaats biedt aan overige menselijke economische activiteiten;
– ruimte voor recreatie, sport en vrijetijdsbesteding gericht op natuur en landschap;	– ruimte voor recreatie, sport en vrijetijdsbesteding gericht op natuur en landschap;
– ruimte die bijdraagt aan de regionale identiteit en een kenmerkend onderdeel is van het historisch gegroeide cultuurlandschap;	– ruimte die bijdraagt aan de regionale identiteit en een kenmerkend onderdeel is van het historisch gegroeide cultuurlandschap;
– verbindingsruimte tussen bebouwingsgebieden en stedelijke concentratiegebieden.	– verbindingsruimte tussen bebouwingsgebieden en stedelijke concentratiegebieden.
7.1-2 Doelstelling 'Waarborging open ruimte in de regioplanning'	7.1-2 Doelstelling 'Waarborging open ruimte in de regioplanning'
In de regioplanning dient de open ruimte te worden gewaarborgd door bepaalde gebieden nadrukkelijk te bestemmen als Algemene open ruimte dan wel als landbouw-, bos- of watergebied. De regioplanning dient de open ruimte door vastlegging van specifieke gebruiksfuncties als zodanig te ordenen en te ontwikkelen, en dient tevens	In de regioplanning dient de open ruimte in het bijzonder te worden gewaarborgd door bepaalde gebieden vast te leggen als Algemene open ruimte dan wel als landbouwgebieden, bosgebieden of oppervlaktewateren. De regioplanning dient de open ruimte door vastlegging van specifieke gebruiksfuncties voor open ruimte te ordenen en te

maatregelen te treffen ter bescherming van deze functies.	ontwikkelen, en dient tevens voorzorgsmaatregelen te treffen ten behoeve van afzonderlijke gebruiksfuncties in de open ruimte.
7.1-3 Uitgangspunt 'Ononderbroken verkeersarme ruimte'	7.1-3 Uitgangspunt 'Ononderbroken verkeersarme ruimte'
Nieuwe onderbrekingen (bijv. wegen) in open ruimten die tot dusver ononderbroken zijn, dienen te worden voorkomen.	Nieuwe onderbrekingen (bijv. wegen) in open ruimten die tot dusver ononderbroken zijn, dienen te worden voorkomen.
Vooral ononderbroken, verkeersarme gebieden met een oppervlakte van minimaal 50 km ² dienen niet te worden onderbroken door langgerekte infrastructurele verkeersverbindingen.	Vooral ononderbroken, verkeersarme gebieden met een oppervlakte van minimaal 50 km ² dienen niet te worden onderbroken door langgerekte infrastructurele verkeersverbindingen.
7.1-4 Uitgangspunt 'Bodembescherming'	7.1-4 Uitgangspunt 'Bodembescherming'
Bij alle ruimtelijk-relevante plannen en maatregelen dient men rekening te houden met de capaciteit, kwetsbaarheid en beschermde status van de bodem.	Bij alle ruimtelijk-relevante plannen en maatregelen dient men rekening te houden met de capaciteit, kwetsbaarheid en beschermde status van de bodem.
Verstoorde bodems (bijv. voor verharding, verontreiniging of erosie) moeten ook in de open ruimte gesaneerd worden en een nieuwe open-ruimtefunctie krijgen met passende gebruiksvormen.	Verstoorde bodems (bijv. voor verharding, verontreiniging of erosie) moeten ook in de open ruimte gesaneerd worden en een nieuwe open-ruimtefunctie krijgen met passende gebruiksvormen.
In gebieden met erosierisico dienen langs de randen van nieuw geplande bebouwingsgebieden bufferzones te worden gecreëerd ter beperking van erosieschade.	Bij het vastleggen van nieuwe bebouwingsgebieden in door erosie bedreigde gebieden dienen voldoende voorzorgsmaatregelen tegen schade als gevolg van erosie te worden getroffen.
7.1-5 Doelstelling 'Groene corridors'	7.1-5 Doelstelling 'Groene corridors'
De groene corridors die cartografisch in het LEP zijn vastgelegd, dienen in de regioplanning beschermd en verder ontwikkeld te worden.	Met het oog op de indeling van bebouwingsgebieden dienen in de regioplanning regionale groene corridors als voorrangsgebieden te worden vastgelegd. Deze corridors dienen tevens als - aan bebouwing grenzende open ruimte met functies op het gebied van recreatie, sport en vrijetijdsbesteding, - biotoopverbindingen en

<p>Vanwege hun open-ruimtefunctie in relatie tot het bebouwingsgebied dienen zij beschermd, ontwikkeld dan wel hersteld te worden en moeten zij in de regel worden beschermd tegen ruimtebeslag voor bebouwing.</p>	<p>- gebieden met functies ten aanzien van het klimaat en schone lucht behouden te blijven en te worden ontwikkeld.</p> <p>Regionale groene corridors dienen met het oog op hun functies ten behoeve van bebouwing en de open ruimte te worden beschermd tegen ruimtebeslag voor bebouwing.</p>
<p>Bij wijze van uitzondering kunnen in de regionale planning vastgelegde groene corridors in beslag worden genomen voor bebouwing, indien de functie van de voorzieningen behouden blijft en er voor de geplande bebouwing geen alternatieve locaties bestaan buiten de betreffende groene corridor.</p>	<p>Bij wijze van uitzondering mag in de groene corridors ruimtebeslag voor bebouwingsontwikkeling plaatsvinden, indien voor deze bebouwingsontwikkeling geen alternatieven buiten de betreffende groene corridor bestaan en indien de specifieke functies van de groene corridor behouden blijven.</p>
<p>7.1-6 Uitgangspunt ‘Ecologische opwaardering van de open ruimte’</p>	<p>7.1-6 Uitgangspunt ‘Ecologische opwaardering van de open ruimte’</p>
<p>Open ruimte die nog weinig natuurlijke landschapselementen kent of die qua landschapsstructuur en -beeld verstoord is, dient middels gepaste maatregelen op het gebied van landschapsbehoud te worden opgewaardeerd.</p>	<p>Open ruimte die nog weinig natuurlijke landschapselementen kent of die qua landschapsstructuur en -beeld verstoord is, dient middels gepaste maatregelen op het gebied van landschapsbehoud te worden opgewaardeerd.</p>
<p>7.1-7 Uitgangspunt ‘Gebruik van voormalige militaire terreinen’</p>	<p>7.1-7 Uitgangspunt ‘Gebruik van voormalige militaire terreinen’</p>
<p>Op voormalige militaire terreinen in de open ruimte dienen vastleggingen en maatregelen te worden gerealiseerd die ten goede komen aan de bescherming van natuur en landschap resp. de opwekking van duurzame energie.</p>	<p>Op voormalige militaire terreinen met een overwegend landschappelijk karakter (zoals oefenterreinen) dienen prioritair vastleggingen en maatregelen te worden gerealiseerd die ten goede komen aan de bescherming van natuur en landschap resp. de opwekking van duurzame energie. Daarbij dienen in het bijzonder gebieden die niet in aanzienlijke mate door bebouwing gekenmerkt zijn, voor open-ruimtefuncties te worden gewaarborgd.</p>
<p>7.1-8 Uitgangspunt ‘Ruimte voor recreatie, sport en vrijetijdsbesteding gericht op natuur en landschap’</p>	<p>7.1-8 Uitgangspunt ‘Ruimte voor recreatie, sport en vrijetijdsbesteding gericht op natuur en landschap’</p>
<p>Gebieden die zich vanwege hun</p>	<p>Gebieden die zich vanwege hun</p>

structuur, rustige karakter en bereikbaarheid goed lenen voor recreatie, sport en vrijetijdsbesteding gericht op natuur en landschap, dienen ook voor dergelijke gebruiksvormen gewaarborgd en verder ontwikkeld te worden.	structuur, rustige karakter en bereikbaarheid goed lenen voor recreatie, sport en vrijetijdsbesteding gericht op natuur en landschap, dienen ook voor dergelijke gebruiksvormen gewaarborgd en verder ontwikkeld te worden.
7.2 Natuur en landschap	7.2 Natuur en landschap
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
<i>7.2-1 Doelstelling ‘Deelstaatbreed biotoopverbond’</i>	<i>7.2-1 Doelstelling ‘Deelstaatbreed biotoopverbond’</i>
Ter behoud van de biodiversiteit dienen er deelstaatbreed voldoende grote leefgebieden met een grote diversiteit aan levensvormen en landschapsspecifieke leefgebieden te worden gewaarborgd en ontwikkeld. Deze gebieden dienen functioneel te worden geïntegreerd tot een overkoepelend biotoopverbond. Ook dient hierbij de aansluiting te worden gegarandeerd op het grensoverschrijdende biotoopverbond.	Ter behoud van de biodiversiteit dienen er deelstaatbreed voldoende grote leefgebieden met een grote diversiteit aan levensvormen en landschapsspecifieke leefgebieden te worden gewaarborgd en ontwikkeld. Deze gebieden dienen functioneel te worden geïntegreerd tot een overkoepelend biotoopverbond. Ook dient hierbij de aansluiting te worden gegarandeerd op het grensoverschrijdende biotoopverbond.
<i>7.2-2 Doelstelling ‘Natuurbeschermingsruimte’</i>	<i>7.2-2 Doelstelling ‘Natuurbeschermingsruimte’</i>
De in het LEP cartografisch vastgelegde natuurbeschermingsruimte dient ten behoeve van het deelstaatbrede biotoopverbond middels bijzondere natuurbeschermende en landschapsbehoudende maatregelen gewaarborgd, ontwikkeld en waar mogelijk aaneengesloten te worden.	<u>De in het LEP cartografisch vastgelegde natuurbeschermingsruimte dient ten behoeve van het deelstaatbrede biotoopverbond te worden gewaarborgd en in de regioplanning door vastlegging van natuurbeschermingsgebieden nader te worden geconcretiseerd. Deze natuurbeschermingsgebieden dienen door middel van natuur- en landschapsbeschermende maatregelen behouden te blijven en te worden ontwikkeld.</u> <u>De in het LEP cartografisch vastgelegde natuurbeschermingsruimte die met het gebied van het bestaande Nationalpark Eifel overlapt, dient middels vastleggingen in de regioplanning in zijn unieke karakter en diverse natuurruimtelijke functies behouden te</u>

	<p><u>blijven en te worden ontwikkeld.</u></p> <p><u>De in het LEP cartografisch vastgelegde natuurbeschermingsruimte die met het gebied van het huidige militaire oefenterrein Senne overlapt en dat in eigendom van de federale overheid is, dient middels vastleggingen in de regioplanning in zijn unieke karakter en diverse natuurruimtelijke functies behouden te blijven als een van de belangrijkste aaneengesloten biotoopsystemen in NRW, en wel zodanig dat toekenning van een beschermde status als nationaal park mogelijk is.</u></p>
7.2-3 Doelstelling ‘Voorkomen van verstoringen’	7.2-3 Doelstelling ‘Voorkomen van verstoringen’
Behoudens prevalerende natuurbeschermingswetgeving mag ten behoeve van ruimtelijke plannen en maatregelen alleen beslag op natuurbeschermingsruimte worden gelegd, indien de geplande gebruiksfunctie niet elders realiseerbaar is, de waarde van de natuurbeschermingsruimte in kwestie dit toestaat en het ruimtebeslag tot het absoluut noodzakelijke wordt beperkt.	Behoudens prevalerende natuurbeschermingswetgeving mag ten behoeve van ruimtelijke plannen en maatregelen alleen beslag op natuurbeschermingsruimte worden gelegd, indien de geplande gebruiksfunctie niet elders realiseerbaar is, de waarde van de natuurbeschermingsruimte in kwestie dit toestaat en het ruimtebeslag tot het absoluut noodzakelijke wordt beperkt.
7.2-4 Uitgangspunt ‘Recreatie, sport en vrijetijdsbesteding in natuurbeschermingsgebieden’	7.2-4 Uitgangspunt ‘Recreatie, sport en vrijetijdsbesteding in natuurbeschermingsgebieden’
Natuurbeschermingsgebieden kunnen ook fungeren als ruimte voor natuurbeleving en natuurvriendelijke vormen van recreatie, sport en vrijetijdsbesteding, voor zover dit niet in strijd is met de functies op het gebied van bescherming en behoud.	Natuurbeschermingsgebieden kunnen ook fungeren als ruimte voor natuurbeleving en natuurvriendelijke vormen van recreatie, sport en vrijetijdsbesteding, voor zover dit niet in strijd is met de functies op het gebied van bescherming en behoud.
7.2-5 Uitgangspunt ‘Landschapsbescherming en -behoud’	7.2-5 Uitgangspunt ‘Landschapsbescherming en -behoud’
Open ruimte die zich kenmerkt door een grote dichtheid aan natuurlijke of cultuurlandschappelijk relevante elementen, door veel landschapsstructuren met een	Open ruimte die zich kenmerkt door een grote dichtheid aan natuurlijke of cultuurlandschappelijk relevante elementen, door veel landschapsstructuren met een

bijzondere waarde voor beschermde soorten en leefgebieden dan wel door een uniek karakter of bijzondere schoonheid, dient ook buiten natuurbeschermingsgebieden te worden beschermd tegen vormen van ruimtebeslag die de capaciteit, functie of bijzondere waarde van de ruimte aanzienlijk kunnen verstoren.	bijzondere waarde voor beschermde soorten en leefgebieden dan wel door een uniek karakter of bijzondere schoonheid, dient ook buiten natuurbeschermingsgebieden te worden beschermd tegen vormen van ruimtebeslag die de capaciteit, functie of bijzondere waarde van de ruimte aanzienlijk kunnen verstoren.
7.2-6 Uitgangspunt 'Europees beschermde soorten'	
Bij ruimtelijke plannen en maatregelen dient ook buiten natuurbeschermingsgebieden rekening te worden gehouden met waardevolle soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-habitatrichtlijnen of in de EU-vogelrichtlijn. Dergelijke soorten dienen waar mogelijk te worden beschermd.	
7.3 Bossen en bosbouw	7.3 Bossen en bosbouw
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
7.3-1 Doelstelling 'Behoud van bossen'	7.3-1 Doelstelling 'Behoud van en ruimtebeslag op bosgebied'
Bossen moeten verder ontwikkeld en tegen verstoringen beschermd worden vanwege hun bijzondere belang voor de duurzame houtproductie, de bescherming van soorten en leefgebieden, het cultuurlandschap, hun recreatieve en sportieve functies, klimaatbescherming en hun belangrijke regulerende functie op het vlak van landschaps- en natuurbeheer.	Bossen moeten verder ontwikkeld en tegen verstoringen beschermd worden vanwege hun bijzondere belang voor de duurzame houtproductie, de bescherming van soorten en leefgebieden, het cultuurlandschap, hun recreatieve en sportieve functies, klimaatbescherming en hun belangrijke regulerende functie op het vlak van landschaps- en natuurbeheer.
7.3-3 Doelstelling 'Ruimtebeslag op bosgebied' In het kader van afwijkende plannen en maatregelen mag alleen beslag op bosgebied worden gelegd, indien voor de geplande gebruiksfuncties is aangetoond dat deze niet buiten het betreffende bosgebied realiseerbaar zijn en dat de herbestemming van het bos tot het absoluut noodzakelijke beperkt blijft.	Bij wijze van uitzondering mag ten behoeve van conflicterende plannen en maatregelen beslag op bosgebied worden gelegd, uitsluitend op voorwaarde dat voor de geplande gebruiksfuncties een behoefte is aangetoond, dat deze behoefte niet buiten het betreffende bosgebied realiseerbaar is en dat de herbestemming van het bosgebied tot de absoluut noodzakelijke omvang beperkt blijft.

Het installeren van windmolens in bosgebieden is toegestaan, voor zover de wezenlijke functies van het bos niet significant worden aangetast.	Het installeren van windmolens in bosgebied is toegestaan, voor zover de wezenlijke functies van het bosgebied niet in aanzienlijke mate worden verstoord.
7.3-2 Uitgangspunt 'Duurzaam en adequaat bosbeheer'	7.3-2 Uitgangspunt 'Duurzaam en adequaat bosbeheer'
Door middel van duurzaam en adequaat bosbeheer dienen op de locatie afgestemde en ecologisch intacte bosbestanden met voldoende capaciteit gewaarborgd, ontwikkeld en uitgebreid te worden.	Door middel van duurzaam en adequaat bosbeheer dienen op de locatie afgestemde en ecologisch intacte bosbestanden met voldoende capaciteit gewaarborgd, ontwikkeld en uitgebreid te worden.
Met de natuur nauw verbonden bosbestanden dienen in hun omvang en hun functie als leefgebied voor flora en fauna te worden beschermd en uitgebreid.	Met de natuur nauw verbonden bosbestanden dienen in hun omvang en hun functie als leefgebied voor flora en fauna te worden beschermd en uitgebreid.
In het kader van bosbescherming dienen gedeelten van het bosbestand middels vrijstelling van enige gebruiksfunctie te worden ontwikkeld tot ongerepte natuur.	In het kader van bosbescherming dienen gedeelten van het bosbestand middels vrijstelling van enige gebruiksfunctie te worden ontwikkeld tot ongerepte natuur.
7.3-3 Uitgangspunt 'Bosrijke en bosarme gebieden'	7.3-3 Uitgangspunt 'Bosrijke en bosarme gebieden'
Ter compensatie van ruimtebeslag op bosgebieden dient in bosrijke gebieden voornamelijk de structuur van bestaande bosbestanden te worden verbeterd.	Ter compensatie van ruimtebeslag op bosgebieden dient in bosrijke gebieden voornamelijk de structuur van bestaande bosbestanden te worden verbeterd.
In bosarme gebieden dient ter compensatie van de geplande ontwikkeling een uitbreiding van het bosbestand te worden nagestreefd.	In bosarme gebieden dient ter compensatie van de geplande ontwikkeling een uitbreiding van het bosbestand te worden nagestreefd.
7.4 Water	7.4 Water
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
7.4-1 Doelstelling 'Capaciteit en functie van de waterhuishouding'	7.4-1 Doelstelling 'Capaciteiten en functies van watergebieden'
Bij het gebruik van de watervoorziening dienen de capaciteit en functie van de natuurlijke waterhuishouding zonder nadelige langetermijneffecten behouden te blijven. Grondwater en	Ruimteliijk-relevante plannen en maatregelen dienen eraan bij te dragen dat watergebieden met hun diverse capaciteiten en functies als onderdeel van de natuurhuishouding, als leefmilieu

<p>oppervlaktewateren mogen slechts binnen de reikwijdte van hun regeneratieve vermogens worden gebruikt. Daarbij dient de optimale waterkwaliteit, zoals bedoeld in de Europese richtlijnen inzake waterbeleid, behouden te blijven resp. dient een dergelijke kwaliteit conform deze richtlijnen te worden nagestreefd.</p>	<p>voor mensen, als leefgebied voor flora en fauna en tevens als bruikbare hulpbron duurzaam gewaarborgd en ontwikkeld worden.</p>
<p>7.4-2 Uitgangspunt ‘Oppervlaktewateren’</p>	<p>7.4-2 Uitgangspunt ‘Oppervlaktewateren’</p>
<p>In de gehele deelstaat dienen ecologisch hoogwaardige, natuurlijke en structureel relevante oppervlaktewateren beschermd en ontwikkeld te worden.</p>	<p>Ruimtelijk-relevante plannen en maatregelen dienen eraan bij te dragen dat oppervlaktewateren die rijk zijn aan structuren, ecologisch hoogwaardig zijn en een natuurlijk of met de natuur verbonden karakter hebben, behouden blijven en ontwikkeld worden.</p>
<p>Oppervlaktewateren mogen ook worden gebruikt voor doeleinden op het gebied van recreatie, sport en vrijetijdsbesteding, voor zover dit niet in strijd is met belangen op het vlak van waterbeheer en natuurbescherming.</p>	<p>Oppervlaktewateren mogen ook worden gebruikt voor doeleinden op het gebied van recreatie, sport en vrijetijdsbesteding, voor zover dit niet in strijd is met belangen op het vlak van waterbeheer en natuurbescherming.</p>
<p>7.4-3 Doelstelling ‘Waarborging van drinkwaterwingebieden’</p>	<p>7.4-3 Doelstelling ‘Waarborging van drinkwaterwingebieden’</p>
<p>Grond- en oppervlaktewater dat gebruikt wordt voor de publieke watervoorziening dan wel voor een dergelijk gebruik in de toekomst behouden moet blijven, dient zodanig beschermd en ontwikkeld te worden dat de winning en voorziening van hoogwaardig drinkwater voor de bevolking duurzaam wordt gegarandeerd. Gebieden die van bijzonder belang zijn voor de drinkwaterwinning, dienen in de regioplannen te worden vastgelegd als beschermde waterwingebieden; daardoor dient tevens hun functie op het gebied van waterbeheer te worden gewaarborgd.</p>	<p>Grond- en oppervlaktewater dat gebruikt wordt voor de publieke watervoorziening dan wel voor een dergelijk gebruik in de toekomst behouden moet blijven, dient zodanig beschermd en ontwikkeld te worden dat de winning en voorziening van hoogwaardig drinkwater voor de bevolking duurzaam wordt gegarandeerd. Gebieden die van bijzonder belang zijn voor de drinkwaterwinning, dienen in de regioplannen te worden vastgelegd als beschermde waterwingebieden; daardoor dient tevens hun functie op het gebied van waterbeheer te worden gewaarborgd.</p>
<p>7.4-4 Doelstelling ‘Locaties stuwdammen voor drinkwatervoorziening’</p>	<p>7.4-4 Doelstelling ‘Locaties stuwdammen voor drinkwatervoorziening’</p>
<p>De locaties van geplande stuwdammen voor drinkwatervoorziening, zoals</p>	<p>De locaties van geplande stuwdammen voor drinkwatervoorziening, zoals</p>

<p>cartografisch vastgelegd in het LEP, dienen inclusief de bijhorende beschermde stroomgebieden cartografisch te worden vastgelegd in de regioplannen; deze locaties dienen te worden gewaarborgd als duurzame optie voor de plaatsing van stuwdammen die in de toekomst mogelijk nodig blijken.</p>	<p>cartografisch vastgelegd in het LEP, dienen inclusief de bijhorende beschermde stroomgebieden cartografisch te worden vastgelegd in de regioplannen; deze locaties dienen te worden gewaarborgd als duurzame optie voor de plaatsing van stuwdammen die in de toekomst mogelijk nodig blijken.</p>
<p>7.4-5 Uitgangspunt 'Locaties stuwdammen voor energieopwekking en -opslag'</p>	<p>7.4-5 Uitgangspunt 'Locaties stuwdammen voor energieopwekking en -opslag'</p>
<p>Waar mogelijk dienen bestaande of geplande stuwdammen in regio- of bestemmingsplannen tevens te worden gewaarborgd als mogelijke locaties voor de opwekking en opslag van energie.</p>	<p>Waar mogelijk dienen bestaande of geplande stuwdammen in regio- of bestemmingsplannen tevens te worden gewaarborgd als mogelijke locaties voor de opwekking en opslag van energie.</p>
<p>7.4-6 Doelstelling 'Overstromingsgebieden'</p>	<p>7.4-6 Doelstelling 'Overstromingsgebieden'</p>
<p>De overstromingsgebieden van waterlopen dienen met het oog op de afvloeiing en retentie van hoogwater beschermd en ontwikkeld te worden.</p>	<p>De overstromingsgebieden van waterlopen dienen met het oog op de afvloeiing en retentie van hoogwater beschermd en ontwikkeld te worden.</p>
<p>De overstromingsgebieden moeten worden vrijgehouden van gebruiksfuncties die kwetsbaar zijn voor hoogwater of de afvloeiing ervan verhinderen, en in het bijzonder van nieuwe, aanvullende bebouwingsgebieden. Uitzonderingen hierop zijn uitsluitend toegestaan volgens de bepalingen van de federale en deelstaatwetten op de waterhuishouding.</p>	<p>De overstromingsgebieden moeten worden vrijgehouden van gebruiksfuncties die kwetsbaar zijn voor hoogwater dan wel de afvloeiing hiervan verhinderen, en in het bijzonder van aanvullende bebouwingsruimte en -gebieden.</p>
<p>Bebouwingsgebieden die in bestemmingsplannen als overstromingsgebieden zijn vastgelegd, maar die nog niet gerealiseerd of in bindende gemeentepannen opgenomen zijn, dienen in hun functie te worden hersteld en prioritair als natuurlijk waterretentiegebied te worden aangewezen.</p>	<p>Bebouwingsgebieden die in bestemmingsplannen als overstromingsgebieden zijn vastgelegd, maar die nog niet gerealiseerd of in bindende gemeentepannen opgenomen zijn, dienen in hun functie te worden hersteld en prioritair als natuurlijk waterretentiegebied te worden aangewezen.</p>
	<p><u>Uitzondering op alinea 2 en 3 zijn uitsluitend mogelijk in overeenstemming met de bepalingen van het Wasserhaushaltsgesetz en het Landeswassergesetz [wetten op de waterhuishouding op federaal resp.</u></p>

	deelstaatniveau].
Locaties van ruimtelijk-relevante retentiebekkens voor hoogwater dienen in de regioplannen te worden vastgelegd als overstromingsgebied; tevens moeten zij uit voorzorg worden vrijgehouden van gebruiksfuncties die de doelstellingen op het gebied van waterbeheer kunnen verstoren.	Locaties van ruimtelijk-relevante retentiebekkens voor hoogwater dienen in de regioplannen te worden vastgelegd als overstromingsgebied; tevens moeten zij uit voorzorg worden vrijgehouden van gebruiksfuncties die de doelstellingen op het gebied van waterbeheer kunnen verstoren.
7.4-7 Doelstelling ‘Herstel van retentiegebied’	7.4-7 Doelstelling ‘Herstel van retentiegebied’
Ter vergroting van de retentiecapaciteit dienen in uitgebreide resp. ingedijkte oppervlaktewateren voor retentie geschikte gedeelten uit voorzorg te worden gewaarborgd; deze oppervlaktewateren dienen na controle in het kader van relevante plannen en maatregelen als retentiegebied te worden hersteld.	Ter vergroting van de retentiecapaciteit dienen in uitgebreide resp. ingedijkte oppervlaktewateren voor retentie geschikte gedeelten uit voorzorg te worden gewaarborgd; deze oppervlaktewateren dienen na controle in het kader van relevante plannen en maatregelen als retentiegebied te worden hersteld.
7.4-8 Uitgangspunt ‘Inachtneming van potentiële overstromingsrisico’s’	7.4-8 Uitgangspunt ‘Inachtneming van potentiële overstromingsrisico’s’
Indien gebieden die vanwege hun kwetsbaarheid voor extreem hoogwater middels dijken worden beschermd, een ruimtelijke gebruiksfunctie krijgen, dient men rekening te houden met de potentiële overstromingsrisico’s.	Indien gebieden die vanwege hun kwetsbaarheid voor extreem hoogwater middels dijken worden beschermd, een ruimtelijke gebruiksfunctie krijgen, dient men rekening te houden met de potentiële overstromingsrisico’s.
7.5 Landbouw	7.5 Landbouw
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
7.5-1 Uitgangspunt ‘Ruimtelijke randvoorwaarden voor landbouw’	7.5-1 Uitgangspunt ‘Ruimtelijke randvoorwaarden voor landbouw’
Ter waarborging van de open ruimte dienen de ruimtelijke randvoorwaarden te worden gewaarborgd die ervoor zorgen dat de landbouw zich in alle deelregio’s, en met name in de landelijk gestructureerde delen van NRW, kan ontwikkelen tot een sector met een meerwaarde voor het ruimtelijke beleid en het cultuurlandschap.	Ter waarborging van de open ruimte dienen de ruimtelijke randvoorwaarden te worden gewaarborgd die ervoor zorgen dat de landbouw zich in alle deelregio’s, en met name in de landelijk gestructureerde delen van NRW, kan ontwikkelen tot een sector met een meerwaarde voor het ruimtelijke beleid en het cultuurlandschap.
Een groot belang wordt hierbij gehecht	Een groot belang wordt hierbij gehecht

aan locatiegebonden en multifunctionele landbouwvormen die tegelijk belangrijke functies vervullen op het gebied van natuur- en landschapsbeheer evenals het behoud en de inrichting van landelijke gebieden.	aan locatiegebonden en multifunctionele landbouwvormen die tegelijk belangrijke functies vervullen op het gebied van natuur- en landschapsbeheer evenals het behoud en de inrichting van landelijke gebieden.
7.5-2 Uitgangspunt 'Behoud landbouwgronden en -bedrijven'	7.5-2 Uitgangspunt 'Behoud landbouwgronden en -bedrijven'
Landbouwgronden die in de open ruimte liggen, dienen behouden te blijven vanwege hun essentiële belang voor de productie van voedingsmiddelen en hernieuwbare grondstoffen.	Landbouwgronden die in de open ruimte liggen, dienen behouden te blijven vanwege hun essentiële belang voor de productie van voedingsmiddelen en hernieuwbare grondstoffen.
Waardevolle landbouwgronden die zich kenmerken door een goede bodemvruchtbaarheid of zeer geschikt zijn voor een landbouwfunctie, mogen niet worden gebruikt voor bebouwings- of verkeersfuncties.	Waardevolle landbouwgronden die zich kenmerken door een goede bodemvruchtbaarheid of zeer geschikt zijn voor een landbouwfunctie, mogen niet worden gebruikt voor bebouwings- of verkeersfuncties.
Landbouwbedrijven dienen wat betreft hun bestaande aantal en ontwikkelingsmogelijkheden gewaarborgd te worden. Indien ruimtebeslag op landbouwgronden onvermijdelijk is, dienen negatieve effecten voor landbouwbedrijven zo gering mogelijk te blijven.	Landbouwbedrijven dienen wat betreft hun bestaande aantal en ontwikkelingsmogelijkheden gewaarborgd te worden. Indien ruimtebeslag op landbouwgronden onvermijdelijk is, dienen negatieve effecten voor landbouwbedrijven zo gering mogelijk te blijven.
Rekening houdend met de specifieke regionale en lokale omstandigheden dienen landbouwstructurele oplossingen in samenwerking met de betrokken partijen te worden ontwikkeld; dit dient – indien mogelijk – te geschieden aan de hand van de geldende verordeningen inzake bodemgebruik in landelijke gebieden [<i>ländliche Bodenordnung</i>].	Rekening houdend met de specifieke regionale en lokale omstandigheden dienen er <u>bij de realisatie van vastleggingen uit de regioplanning op het niveau van sectorale of gemeentepannen oplossingen in overeenstemming met de landbouwstructuur te worden ontwikkeld, en wel in samenwerking met de belanghebbenden en indien mogelijk aan de hand van de instrumenten uit de verordening inzake bodemgebruik in landelijke gebieden [<i>ländliche Bodenordnung</i>].</u>
7.5-3 Doelstelling 'Locaties voor ruimtelijk relevante kassencomplexen'	
Locaties voor in ruimtelijk-relevante kassencomplexen dienen in het regioplan cartografisch te worden	

vastgelegd als Algemene open ruimte en landbouwgronden met de specifieke functie 'kassencomplex'.	
Toekenning van de specifieke gebruiksfunctie 'kassencomplex' aan Algemene open ruimte en landbouwgronden is mogelijk in het regioplan, op voorwaarde dat:	
- er een adequate verbinding met het bovenlokale verkeersnet aanwezig is;	
- er geen beslag wordt gelegd op gebieden met een aanzienlijke ecologische meerwaarde;	
- dorps- en stadsgezichten niet aanzienlijk worden verstoord;	
- er geen beslag wordt gelegd op beschermde bodems. In afwijking hiervan blijft beslag op beschermde bodems mogelijk, indien op de betreffende locatie in aanzienlijke mate gebruik kan worden gemaakt van (rest)warmte afkomstig uit aangrenzende bedrijven (bijv. energiecentrales) dan wel duurzame warmtebronnen (bijv. geothermie).	
8. Verkeer en technische infrastructuur	8. Verkeer en technische infrastructuur
8.1 Verkeer en Transport	8.1 Verkeer en transport
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
<i>8.1-1 Uitgangspunt 'Geïntegreerde planning van bebouwing en verkeersinfrastructuur'</i>	<i>8.1-1 Uitgangspunt 'Geïntegreerde planning van bebouwing en verkeersinfrastructuur'</i>
Plannen aangaande bebouwing en verkeersinfrastructuur dienen op elkaar te worden afgestemd.	Plannen aangaande bebouwing en verkeersinfrastructuur dienen op elkaar te worden afgestemd.
<i>8.1-2 Doelstelling 'Nieuwe verkeersinfrastructuur in open ruimte'</i>	<i>8.1-2 Doelstelling 'Nieuwe verkeersinfrastructuur in open ruimte'</i>
Voor nieuwe en ruimtelijk-relevante verkeersinfrastructuur mag alleen beslag op open ruimte worden gelegd,	Voor nieuwe en ruimtelijk-relevante verkeersinfrastructuur mag alleen beslag op open ruimte worden gelegd,

indien niet aan de infrastructurele behoefte kan worden voldaan middels uitbreiding van bestaande infrastructuur. Uitzondering hierop vormen infrastructuur voor niet-gemotoriseerde mobiliteit en nieuwe spoorinfrastructuur die ervoor zorgen dat goederentransport buiten bebouwingsgebieden kan verlopen.	indien niet aan de infrastructurele behoefte kan worden voldaan middels uitbreiding van bestaande infrastructuur. Uitzondering hierop vormen infrastructuur voor niet-gemotoriseerde mobiliteit en nieuwe spoorinfrastructuur die ervoor zorgen dat goederentransport buiten bebouwingsgebieden kan verlopen.
8.1-3 Doelstelling 'Verkeerstracés' Voor het bovenregionale en regionale verkeer moeten naar behoefte tracés worden gewaarborgd en met het oog op ruimtebesparing worden gebundeld.	8.1-3 <u>Uitgangspunt 'Verkeerstracés'</u> <u>De tracés die voor het bovenregionale en regionale verkeer conform de behoefte moeten worden gewaarborgd, dienen met het oog op ruimtebesparing te worden gebundeld.</u>
8.1-4 Uitgangspunt 'Trans-Europees verkeersnet' De regioplannen dienen te voorzien in voldoende ruimte voor de tracés en de bijbehorende functionele ruimte zoals opgenomen in het trans-Europese verkeersnet en in verkeersplannen op federaal en deelstaatniveau.	8.1-4 Uitgangspunt 'Trans-Europees verkeersnet' <u>De regioplanning dient te voorzien in voldoende ruimte voor de tracés en de bijbehorende functionele ruimte die deel uitmaken van het trans-Europese verkeersnet resp. die zijn opgenomen in de relevante behoefteplannen op federaal en deelstaatniveau.</u>
8.1-5 Uitgangspunt 'Grensoverschrijdend verkeer' In het grensgebied met andere deelstaten en buurlanden dienen de verkeersverbindingen grensoverschrijdend te worden ontwikkeld.	8.1-5 Uitgangspunt 'Grensoverschrijdend verkeer' In het grensgebied met andere deelstaten en buurlanden dienen de verkeersverbindingen grensoverschrijdend te worden ontwikkeld.
8.1-6 Doelstelling 'Luchthaven met meerwaarde voor de regio of deelstaat' NRW kent de volgende luchthavens met meerwaarde voor de regio resp. de deelstaat:	8.1-6 Doelstelling 'Luchthavens met meerwaarde voor de regio of de deelstaat' NRW kent de volgende luchthavens met meerwaarde voor de regio resp. de deelstaat:
Luchthavens met meerwaarde voor de deelstaat:	Luchthavens met meerwaarde voor de deelstaat:
- Düsseldorf (DUS)	- Düsseldorf (DUS)
- Köln/Bonn (CGN)	- Köln/Bonn (CGN)
- Münster/Osnabrück (FMO)	- Münster/Osnabrück (FMO)
Luchthavens met meerwaarde voor de regio:	Luchthavens met meerwaarde voor de regio:

- Dortmund (DTM)	- Dortmund (DTM)
- Paderborn/Lippstadt (PAD)	- Paderborn/Lippstadt (PAD)
- Niederrhein: Weeze-Laarbruch (NRN).	- Niederrhein: Weeze-Laarbruch (NRN).
De luchthavens met meerwaarde voor de deelstaat inclusief de bijbehorende ruimte voor luchthaveninfrastructuur en gerelateerde bedrijven dienen naar behoefte te worden ontwikkeld, o.a. met adequate verkeersaansluitingen (wegen, spoor, openbaar vervoer).	De luchthavens met meerwaarde voor de deelstaat inclusief de bijbehorende ruimte voor luchthaveninfrastructuur en aan luchthavens gerelateerde bedrijven dienen naar behoefte te worden ontwikkeld.
Luchthavens met regionale meerwaarde en overige luchthavens mogen alleen naar behoefte worden ontwikkeld, waarbij moet worden afgestemd op de ontwikkeling van de luchthavens met meerwaarde voor de deelstaat.	De waarborging en ontwikkeling van luchthavens met regionale meerwaarde en overige luchthavens verlopen in overeenstemming met het luchtverkeersplan [Luftverkehrskonzeption] van de deelstaat en met de ontwikkeling van de luchthavens met een meerwaarde voor de deelstaat.
8.1-7 Doelstelling ‘Bescherming tegen vlieglawaaï’	8.1-7 Doelstelling ‘Bescherming tegen vlieglawaaï’
De bevolking dient te worden beschermd tegen negatieve milieu-effecten van vliegverkeer, en dan met name vlieglawaaï. In de regioplanning dient hiertoe rondom de luchthavens met meerwaarde voor de regio en deelstaat evenals rond de militaire vliegbases Geilenkirchen en Nörvenich een Uitgebreide geluidszone te worden aangewezen; deze geluidszones zullen worden gebaseerd op de aanbevelingen van de <i>Länderarbeitsgemeinschaft Immissionsschutz (LAI)</i> [samenwerkingsverband op deelstaatniveau inzake immissiebescherming].	De bevolking dient te worden beschermd tegen negatieve milieu-effecten van vliegverkeer, en dan met name vlieglawaaï. In de regioplanning dient hiertoe rondom de luchthavens met meerwaarde voor de regio en deelstaat evenals rond de militaire vliegbases Geilenkirchen en Nörvenich een Uitgebreide geluidszone te worden aangewezen; deze geluidszones zullen worden gebaseerd op de aanbevelingen van de <i>Länderarbeitsgemeinschaft Immissionsschutz (LAI)</i> [samenwerkingsverband op deelstaatniveau inzake immissiebescherming].
In aanvulling hierop dienen ook de reguliere geluidszones die conform het <i>Fluglärmschutzgesetz</i> [wet inzake bescherming tegen vlieglawaaï] wettelijk zijn voorgeschreven, in de regioplannen ter informatie te worden opgenomen.	In aanvulling hierop dienen ook de reguliere geluidszones die conform het <i>Fluglärmschutzgesetz</i> [wet inzake bescherming tegen vlieglawaaï] wettelijk zijn voorgeschreven, in de regioplannen ter informatie te worden opgenomen.
In de bebouwingsplannen voor gebieden binnen de Uitgebreide geluidszones dient de instructie te worden opgenomen dat in elke te verstrekken	In de bebouwingsplannen voor gebieden binnen de Uitgebreide geluidszones dient de instructie te worden opgenomen dat in elke te verstrekken

bouwvergunning moet worden gewezen op de aanzienlijke belasting door vlieglawaaai.	bouwvergunning moet worden gewezen op de aanzienlijke belasting door vlieglawaaai.
Terwijl rechtsverordeningen reeds reguliere geluidszones voor regionale en overige luchthavens voorschrijven, kunnen in de regioplannen dus ook Uitgebreide geluidszones worden vastgelegd.	Terwijl rechtsverordeningen reeds reguliere geluidszones voor regionale en overige luchthavens voorschrijven, kunnen in de regioplannen dus ook Uitgebreide geluidszones worden vastgelegd.
8.1-8 Uitgangspunt 'Bebouwingsontwikkeling en geluidszones'	8.1-8 Uitgangspunt 'Bebouwingsontwikkeling en geluidszones'
Bij de regionale en gemeentelijke bebouwingsontwikkeling dient rekening te worden gehouden met de Uitgebreide geluidszones.	Bij de regionale en gemeentelijke bebouwingsontwikkeling dient rekening te worden gehouden met de Uitgebreide geluidszones.
8.1-9 Doelstelling 'Havens en waterwegen met meerwaarde voor de deelstaat'	8.1-9 Doelstelling 'Havens en waterwegen met meerwaarde voor de deelstaat'
NRW kent de volgende havens die meerwaarde hebben voor de gehele deelstaat:	<u>In de volgende steden bevinden zich locaties voor publiekelijk toegankelijke havens met meerwaarde voor de deelstaat:</u>
– Bonn	– Bonn
– Dortmund	– Dortmund
– Duisburg	– Duisburg
– Düsseldorf	– Düsseldorf
	– Emmerich
– Hamm	– Hamm
– Köln	– Köln
– Krefeld	– Krefeld
– Minden	– Minden
– Neuss	– Neuss
	– Rheinberg
	– Voerde en
– Wesel (Niederrhein).	– Wesel (Niederrhein).
Om de vestiging van havengerelateerde bedrijven op genoemde havenlocaties te stimuleren, dient in de regioplanning het potentieel van deze belangrijke havens als vestigingslocatie te worden gewaarborgd en dient er voldoende havengebied en terrein voor havengerelateerde bedrijven te worden vastgelegd.	Om de vestiging van havengerelateerde bedrijven op genoemde havenlocaties te stimuleren, dient in de regioplanning het potentieel van deze belangrijke havens als vestigingslocatie te worden gewaarborgd en dient er voldoende havengebied en terrein voor havengerelateerde bedrijven te worden vastgelegd.

Genoemde havens met meerwaarde voor de deelstaat dienen als multimodale centra voor goederentransport te worden ontwikkeld en dienen hun beschikbare vestigingsruimte te reserveren voor havengerelateerde bedrijven en industrie. De havengebieden dienen te worden beschermd tegen de vestiging van andere gebruiksfuncties die de havenfunctie potentieel beperken.	Genoemde havens met meerwaarde voor de deelstaat dienen als multimodale centra voor goederentransport te worden ontwikkeld en dienen hun beschikbare vestigingsruimte te reserveren voor havengerelateerde bedrijven en industrie. De havengebieden dienen te worden beschermd tegen de vestiging van andere gebruiksfuncties die de havenfunctie potentieel beperken.
Waterwegen en de bijbehorende functionele gebieden dienen zodanig te worden ontwikkeld dat zij hun functies op het gebied van multimodaal goederentransport (water, spoor, wegen) adequaat kunnen vervullen.	Waterwegen en de bijbehorende functionele gebieden dienen zodanig te worden ontwikkeld dat zij hun functies op het gebied van multimodaal goederentransport (water, spoor, wegen) adequaat kunnen vervullen.
<i>8.1-10 Uitgangspunt 'Goederentransport over spoor en water'</i>	<i>8.1-10 Uitgangspunt 'Goederentransport over spoor en water'</i>
Ter beheersing van de toekomstige groei van het goederentransport, dient prioritair de infrastructuur op het gebied van spoorwegen en binnenvaart te worden ontwikkeld.	Ter beheersing van de toekomstige groei van het goederentransport, dient prioritair de infrastructuur op het gebied van spoorwegen en binnenvaart te worden ontwikkeld.
De ontwikkeling van het waterwegennet dient qua capaciteit naar behoefte te worden afgestemd op de economische randvoorwaarden voor goederentransport middels grotere binnenvaartschepen.	De ontwikkeling van het waterwegennet dient qua capaciteit naar behoefte te worden afgestemd op de economische randvoorwaarden voor goederentransport middels grotere binnenvaartschepen.
<i>8.1-11 Doelstelling 'Spoorwegennet'</i>	<i>8.1-11 Doelstelling 'Openbaar vervoer'</i>
De grote en middelgrote centra in NRW dienen naar behoefte te worden afgestemd op het spoorwegennet.	De middelgrote en grote centra in NRW dienen conform de behoefte te worden afgestemd op het openbaar-vervoersnet.
Het spoorwegennet dient qua capaciteit zodanig te worden ontwikkeld dat het zijn functie van basisinfrastructuur voor het openbaar vervoer kan vervullen.	Het spoorwegennet dient qua capaciteit zodanig te worden ontwikkeld dat het zijn functie van basisinfrastructuur voor het openbaar vervoer kan vervullen.
Ten behoeve van een adequate ontsluiting van de stadsregio Rhein-Ruhr dient de Rhein-Ruhr Express (RRX)	Ten behoeve van een adequate ontsluiting van de stadsregio Rhein-Ruhr dient de Rhein-Ruhr Express (RRX)

te worden gerealiseerd.	te worden gerealiseerd.
Spoorwegen die niet meer worden gebruikt maar in de zin van de regionale ruimteontwikkeling nog altijd relevant zijn, dienen in de regioplanning als spoortracés te worden gewaarborgd.	Spoorwegen die niet meer worden gebruikt maar in de zin van de regionale ruimteontwikkeling nog altijd relevant zijn, dienen in de regioplanning als spoortracés te worden gewaarborgd.
8.1-12 Doelstelling 'Bereikbaarheid' In alle deelregio's van deelstaat dienen gemeenten en verantwoordelijke vervoersbedrijven ervoor te zorgen dat de kleinere, middelgrote en grote centra met het openbaar vervoer snel bereikbaar zijn vanuit de woonlocaties in hun centrale verzorgingsgebieden.	8.1-12 Doelstelling 'Bereikbaarheid' In alle deelregio's van deelstaat dienen gemeenten en verantwoordelijke vervoersbedrijven ervoor te zorgen dat de kleinere, middelgrote en grote centra met het openbaar vervoer snel bereikbaar zijn vanuit de woonlocaties in hun centrale verzorgingsgebieden.
8.2 Transport via leidingen	8.2 Transport via leidingen
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
8.2-1 Uitgangspunt 'Transportleidingen' Bovenregionale en regionale transportleidingen voor energie, grondstoffen en overige producten dienen gewaarborgd en naar behoefte uitgebreid te worden. Dit geldt ook voor de langeafstandsnetwerken met andere deelstaten en buurlanden.	8.2-1 Uitgangspunt 'Transportleidingen' Bovenregionale en regionale transportleidingen voor energie, grondstoffen en overige producten dienen gewaarborgd en naar behoefte uitgebreid te worden. Dit geldt ook voor de langeafstandsnetwerken met andere deelstaten en buurlanden.
Transportleidingen dienen gebundeld en ruimtebesparend te worden aangelegd en dienen daarbij aan te sluiten bij reeds bestaande leidingstructuren. De uitbreiding van het bestaande netwerk met gebruikmaking van bestaande tracés heeft voorrang boven het aanleggen van nieuw leidingen langs nieuwe tracés.	Transportleidingen dienen gebundeld en ruimtebesparend te worden aangelegd en dienen daarbij aan te sluiten bij reeds bestaande leidingstructuren. De uitbreiding van het bestaande netwerk met gebruikmaking van bestaande tracés heeft voorrang boven het aanleggen van nieuw leidingen langs nieuwe tracés.
De leidingen dienen zodanig te worden gepland dat de verschillende risico's die zij voor andere leidingen en de omgeving met zich meebrengen, zoveel mogelijk worden beperkt.	De leidingen dienen zodanig te worden gepland dat de verschillende risico's die zij voor andere leidingen en de omgeving met zich meebrengen, zoveel mogelijk worden beperkt.
8.2-2 Doelstelling 'Hoogspanningsleidingen'	8.2-2 <u>Uitgangspunt 'Hoogspanningsleidingen'</u>

<p>Hoogspanningsleidingen met een nominale spanning van 110 kV of lager dienen zodanig te worden gepland dat de leidingen op nieuwe tracés ondergronds kunnen verlegd. Dit geldt echter alleen indien de totale kosten voor de aanleg en exploitatie van de ondergrondse kabels niet meer dan een factor 2,75 bedragen van de totale kosten van een vergelijkbare verkabeling via masten.</p>	<p><u>Bij de ruimtelijke planning van nieuwe tracés voor nieuwe hoogspanningsleidingen met een nominale spanning van 110 kV of lager dient gebruik te worden gemaakt van de energierechtelijke mogelijkheden om de leidingen ondergronds aan te leggen.</u></p>
<p>8.2-3 Doelstelling ‘Bestaande bovengrondse extra-hoogspanningsleidingen’</p>	<p><u>8.2-3 Uitgangspunt ‘Bestaande bovengrondse extra-hoogspanningsleidingen’</u></p>
<p>Tracés voor nieuwe hoogspanningsleidingen met een nominale spanning van 220 kV of hoger dienen zodanig te worden gepland dat</p> <ul style="list-style-type: none"> - een afstand van 400 m in acht wordt genomen ten opzichte van woningen en gebouwen met een vergelijkbare gevoelige functie (zoals scholen, kinderdagverblijven, ziekenhuizen, verzorgingsinstellingen), voor zover deze gebouwen binnen het toepassingsgebied van een bebouwingsplan ofwel in het ‘ongeplande binnengebied’ als bedoeld in § 34 BauGB liggen en indien deze gebieden hoofdzakelijk een woonfunctie hebben; en - een afstand van 200 m in acht wordt genomen ten opzichte van woningen liggend in het buitengebied als bedoeld in § 35 lid BauGB. <p>Bij wijze van uitzondering kunnen geringere afstanden worden gehanteerd, mits een gelijkwaardige bescherming van de kwaliteit van de woonomgeving gegarandeerd is en er geen andere technisch geschikte en energierechtelijk toelaatbare varianten mogelijk zijn waarbij genoemde afstanden wel kunnen worden nageleefd.</p> <p>Bij de vastlegging van nieuwe bouwgebieden in gemeentelijke plannen of overige verordeningen conform het BauGB dient een afstand van ten minste 400 m te worden gehanteerd tussen</p>	<p>Bij de vastlegging van nieuwe bebouwingsgebieden in gemeentelijke plannen of overige verordeningen conform het BauGB, en voor zover in deze bebouwingsgebieden woningen of gebouwen met een vergelijkbaar gevoelige functie (in het bijzonder scholen, kinderdagverblijven, ziekenhuizen, verzorgingsinstellingen) zijn toegestaan, dient voor zover mogelijk een afstand van ten minste 400 m te worden aangehouden ten opzichte van wettelijk gewaarborgde tracés voor <u>bovengrondse extra-hoogspanningsleidingen met een spanning van 220 kV of hoger. Bij plannen waarop de verordeningen inzake het buitengebied conform § 35 lid 6 BauGB van toepassing zijn, dient voor zover mogelijk een afstand van ten minste 200 m te worden aangehouden ten opzichte van wettelijk gewaarborgde tracés van bovengrondse extra-hoogspanningsleidingen met een spanning van 220 kV of hoger.</u></p>

<p>wettelijk vastgelegde tracés voor extra-hoogspanningsleidingen en anderzijds de betreffende bouwgebieden voor zover deze ruimte bieden aan woningen of gebouwen met een vergelijkbaar gevoelige functie (zoals scholen, kinderdagverblijven, ziekenhuizen, verzorgingsinstellingen).</p>	
	<p>8.2-4 Doelstelling 'Nieuwe bovengrondse extra-hoogspanningsleidingen'</p>
	<p>Nieuwe bovengrondse extra-hoogspanningsleidingen op nieuwe tracés met een nominale spanning van 220 kV of hoger, die niet direct naast een bestaande (extra-)hoogspanningsleiding worden aangelegd, dienen zodanig te worden gepland</p> <ul style="list-style-type: none"> - dat er een afstand van 400 m in acht wordt genomen ten opzichte van woningen en gebouwen met een vergelijkbare gevoelige functie (in het bijzonder scholen, kinderdagverblijven, ziekenhuizen, verzorgingsinstellingen), voor zover deze gebouwen binnen het toepassingsgebied van een bestemmingsplan ofwel in het ongeplande binnengebied als bedoeld in § 34 BauGB liggen, en voor zover deze gebieden een woonfunctie hebben; en - dat er een afstand van 200 m wordt aangehouden ten opzichte van woningen liggend in het buitengebied als bedoeld in § 35 lid BauGB. <p>Bij wijze van uitzondering kunnen geringere afstanden worden aangehouden, op voorwaarde dat een gelijkwaardige preventieve bescherming van de kwaliteit van de woonomgeving gegarandeerd is en dat er geen andere technisch geschikte en energierechtelijk toelaatbare variant mogelijk is waarbij de minimumafstanden wel kunnen worden aangehouden.</p>
<p>8.2-4 Uitgangspunt 'Ondergrondse verlegging van HVDC- en extra-hoogspanningsleidingen'</p>	<p>8.2-5 Uitgangspunt 'Ondergrondse verkabeling van extra-hoogspanningsleidingen'</p>

Bij de planning van nieuwe tracés voor extra-hoogspanningsleidingen en zogeheten HVDC-leidingen dient bij geschikte initiatieven de ondergrondse verkabeling over kortere deeltrajecten, maar ook over langere afstanden te worden onderzocht.	Bij de planning van nieuwe tracés voor extra-hoogspanningsleidingen dient bij geschikte initiatieven te worden onderzocht in hoeverre ondergrondse verkabeling over kortere deeltrajecten, maar ook over langere afstanden mogelijk is.
8.2-6 Uitgangspunt 'Regionale warmteleidingen'	8.2-6 Uitgangspunt 'Regionale warmteleidingen'
Regionale langeafstandsleidingen voor warmtetransport dienen gewaarborgd en verder ontwikkeld te worden. In het bijzonder moeten bestaande warmtenetten onderling verbonden en uitgebreid worden.	Regionale langeafstandsleidingen voor warmtetransport dienen gewaarborgd en verder ontwikkeld te worden. In het bijzonder moeten bestaande warmtenetten onderling verbonden en uitgebreid worden.
8.2-6 Uitgangspunt 'Buisleidingenstraten'	
Buisleidingenstraten met meerwaarde voor de deelstaat dienen onderzocht en gepland te worden voor de verbinding tussen zeehavens (Antwerpen / Rotterdam) en de chemische industrie in NRW alsmede voor de noord-zuidverbinding tussen industriegebieden in NRW en de zuidelijkere industriegebieden aan de Rijn.	
8.3 Afvalverwerking	8.3 Afvalverwerking
8.3-1 Doelstelling 'Vuilstortlocaties'	8.3-1 Doelstelling 'Vuilstortlocaties'
In de regioplanning dienen locaties voor vuilstortplaatsen die in ruimtelijke zin en in het kader van afvalverwerking relevant zijn, te worden gewaarborgd. Bij het plannen van nieuwe vuilstortplaatsen dient eerst te worden gecontroleerd of stilgelegde vuilstortplaatsen mogelijk geschikt zijn.	In de regioplanning dienen locaties voor vuilstortplaatsen die in ruimtelijke zin en in het kader van afvalverwerking relevant zijn, te worden gewaarborgd. Bij het plannen van nieuwe vuilstortplaatsen dient eerst te worden gecontroleerd of stilgelegde vuilstortplaatsen mogelijk geschikt zijn.
8.3-2 Doelstelling 'Locaties voor afvalverwerkingsinstallaties'	8.3-2 Doelstelling 'Locaties voor afvalverwerkingsinstallaties'
Nieuwe afvalverwerkingsinstallaties dienen binnen de in de regioplannen vastgelegde Bedrijven- en industrieterreinen (BIT) te worden gelokaliseerd. Uitzondering hierop	Nieuwe afvalverwerkingsinstallaties dienen binnen de in de regioplannen vastgelegde Bedrijven- en industrieterreinen (BIT) te worden gelokaliseerd. Uitzondering hierop

vormen verwerkingsinstallaties die in combinatie met vuilstortplaatsen worden geëxploiteerd.	vormen verwerkingsinstallaties die in combinatie met vuilstortplaatsen worden geëxploiteerd.
8.3-3 Doelstelling 'Aansluiting van locaties op het verkeersnet'	8.3-3 Doelstelling 'Aansluiting van locaties op het verkeersnet'
Locaties voor afvalverwerkingsinstallaties en vuilstortplaatsen dienen op milieuvriendelijke wijze te worden aangesloten op het verkeersnet.	Locaties voor afvalverwerkingsinstallaties en vuilstortplaatsen dienen op milieuvriendelijke wijze te worden aangesloten op het verkeersnet.
8.3-4 Uitgangspunt 'Afvalverwerking dichtbij afvalproducenten'	8.3-4 Uitgangspunt 'Afvalverwerking dichtbij afvalproducenten'
Vuilstortplaatsen en afvalverwerkingsinstallaties dienen zo dicht mogelijk bij de producenten van niet-duurzame afvalstromen te worden gelokaliseerd.	Vuilstortplaatsen en afvalverwerkingsinstallaties dienen zo dicht mogelijk bij de producenten van niet-duurzame afvalstromen te worden gelokaliseerd.
9. Grondstofvoorziening	9. Grondstofvoorziening
9.1 Waarborging van vindplaatsen	9.1 Waarborging van vindplaatsen
Uitgangspunten	Uitgangspunten
9.1-1 Uitgangspunt 'Grondstofvindplaatsen zijn locatiegebonden'	9.1-1 Uitgangspunt 'Grondstofvindplaatsen zijn locatiegebonden'
Alle ruimtelijke plannen dienen rekening te houden met het feit dat vindplaatsen van energetische en niet-energetische grondstoffen (bodemschatten) locatiegebonden, uitputtelijk en niet-hernieuwbaar zijn. Evenzeer dient men rekening te houden met de kwaliteit, kwantiteit en zeldzaamheid van de betreffende grondstoffen.	Alle ruimtelijke plannen dienen rekening te houden met het feit dat vindplaatsen van energetische en niet-energetische grondstoffen (bodemschatten) locatiegebonden, uitputtelijk en niet-hernieuwbaar zijn. Evenzeer dient men rekening te houden met de kwaliteit, kwantiteit en zeldzaamheid van de betreffende grondstoffen.
9.1-2 Uitgangspunt 'Substitutie van grondstoffen'	9.1-2 Uitgangspunt 'Substitutie van grondstoffen'
Bij het vastleggen van Gebieden voor de waarborging en winning van oppervlaktedelfstoffen (GWWO's) dient in de regioplannen waar mogelijk te worden gestreefd naar substitutie van primaire grondstoffen door gerecyclede	Bij het vastleggen van Gebieden voor de waarborging en winning van oppervlaktedelfstoffen (GWWO's) dient in de regioplannen waar mogelijk te worden gestreefd naar substitutie van primaire grondstoffen door gerecyclede

stoffen en industriële bijproducten.	stoffen en industriële bijproducten.
9.1-3 Uitgangspunt 'Ruimtebesparende grondstoffenwinning'	9.1-3 Uitgangspunt 'Ruimtebesparende grondstoffenwinning'
De grondstoffenwinning dient in het kader van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling zo milieuvriendelijk mogelijk te geschieden en dient te worden beperkt tot het economische en maatschappelijke behoefteniveau met inachtneming van alle besparingsmogelijkheden. Indien mogelijk dienen alle grondstoffen op een bepaalde vindplaats ruimtebesparend, gebundeld en in hun geheel te worden gewonnen. Derhalve dienen voorafgaand aan het storten van andere materialen op dezelfde locatie alle aanwezige bodemschatten zo volledig mogelijk te worden gewonnen.	De grondstoffenwinning dient in het kader van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling zo milieuvriendelijk mogelijk te geschieden en dient te worden beperkt tot het economische en maatschappelijke behoefteniveau met inachtneming van alle besparingsmogelijkheden. Indien mogelijk dienen alle grondstoffen op een bepaalde vindplaats ruimtebesparend, gebundeld en in hun geheel te worden gewonnen. Derhalve dienen voorafgaand aan het storten van andere materialen op dezelfde locatie alle aanwezige bodemschatten zo volledig mogelijk te worden gewonnen.
9.2 Niet-energetische grondstoffen	9.2 Niet-energetische grondstoffen
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
9.2-1 Doelstelling 'Ruimtelijke vastleggingen voor niet-energetische oppervlakedelfstoffen'	9.2-1 Doelstelling 'Ruimtelijke vastleggingen voor niet-energetische oppervlakedelfstoffen'
In de regioplanning moeten Gebieden voor de waarborging en winning van niet-energetische oppervlakedelfstoffen als voorrangsgebieden met de status van geschiktheidsgebieden worden aangewezen.	In de regioplanning moeten Gebieden voor de waarborging en winning van niet-energetische oppervlakedelfstoffen als voorrangsgebieden met de status van geschiktheidsgebieden worden aangewezen.
9.2-2 Doelstelling 'Gegarandeerde voorzieningsperiodes'	9.2-2 Doelstelling 'Gegarandeerde voorzieningsperiodes'
Gebieden voor de waarborging en winning van niet-energetische oppervlakedelfstoffen dienen te worden vastgelegd voor een gegarandeerde voorzieningsperiode van 20 jaar bij losse gesteenten en minimaal 35 jaar bij vaste gesteenten.	Gebieden voor de waarborging en winning van niet-energetische oppervlakedelfstoffen dienen te worden vastgelegd voor een gegarandeerde voorzieningsperiode van 20 jaar bij losse gesteenten en minimaal 35 jaar bij vaste gesteenten.
9.2-3 Doelstelling 'Taboegebieden' Vorrangsgebieden voor de waarborging en winning van niet-	

<p>energetische oppervlakedelfstoffen mogen niet worden aangewezen in de volgende beschermde gebieden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nationale parken - Natura 2000-gebieden - Natuurgebieden - Waterwingebieden (zones I tot III a) <p>Krachtens de bepalingen van de natuurbeschermings- en waterwet zijn uitzonderingen hierop mogelijk.</p>	
<p>9.2-4 Uitgangspunt 'Aanvullende taboegebieden' Bij de vastlegging van waarborgings- en winningsgebieden voor niet-energetische oppervlakedelfstoffen kunnen in het regioplan aanvullende taboegebieden worden aangewezen, zoals waterwingebieden (zone III b), waterreservegebieden, landbouwgronden met hoge bodemkwaliteit, enz.</p>	
<p>9.2-3 Doelstelling 'Actualisering'</p>	<p>9.2-3 Doelstelling 'Actualisering'</p>
<p>Bij de actualisering van Gebieden voor de waarborging en winning van niet-energetische oppervlakedelfstoffen dienen minimale voorzieningsperiodes van 10 jaar bij losse gesteenten en 25 jaar bij vaste gesteenten te worden gegarandeerd.</p>	<p>Bij de actualisering van Gebieden voor de waarborging en winning van niet-energetische oppervlakedelfstoffen dienen minimale voorzieningsperiodes van 10 jaar bij losse gesteenten en 25 jaar bij vaste gesteenten te worden gegarandeerd.</p>
<p>Bij de actualisering dienen wederom de gegarandeerde voorzieningsperiodes conform doelstelling 9.2-2 te worden gehanteerd.</p>	<p>Bij de actualisering dienen wederom de gegarandeerde voorzieningsperiodes conform doelstelling 9.2-2 te worden gehanteerd.</p>
<p>9.2-4 Doelstelling 'Herbestemming'</p>	<p>9.2-4 Doelstelling 'Herbestemming'</p>
<p>Winningsgebieden voor oppervlakedelfstoffen dienen fasegewijs en op korte termijn gerecultiveerd en opnieuw bruikbaar gemaakt te worden. In de regioplanning dient de nieuwe gebruiksfunctie van deze gebieden cartografisch te worden vastgelegd.</p>	<p>Winningsgebieden voor oppervlakedelfstoffen dienen fasegewijs en op korte termijn gerecultiveerd en opnieuw bruikbaar gemaakt te worden. In de regioplanning dient de nieuwe gebruiksfunctie van deze gebieden cartografisch te worden vastgelegd.</p>
<p>9.2-5 Uitgangspunt 'Locaties voor bovengrondse winningsfaciliteiten'</p>	<p>9.2-5 Uitgangspunt 'Locaties voor bovengrondse winningsfaciliteiten'</p>

De locatie van bovengrondse faciliteiten voor de ondergrondse winning van niet-energetische bodemschatten dient zo goed mogelijk te worden afgestemd op andere ruimtelijke gebruiksfuncties. Hierbij dienen alle mogelijkheden tot vermindering van conflicten tussen gebruiksfuncties te worden benut.	De locatie van bovengrondse faciliteiten voor de ondergrondse winning van niet-energetische bodemschatten dient zo goed mogelijk te worden afgestemd op andere ruimtelijke gebruiksfuncties. Hierbij dienen alle mogelijkheden tot vermindering van conflicten tussen gebruiksfuncties te worden benut.
9.3 Energetische grondstoffen	9.3 Energetische grondstoffen
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
<i>9.3-1 Doelstelling ‘Plannen inzake bruinkoolwinning’</i>	<i>9.3-1 Doelstelling ‘Plannen inzake bruinkoolwinning’</i>
Ruimtelijke gebruiksfuncties die verband houden met de winning van bruinkool, dienen in specifieke plannen inzake bruinkoolwinning conform de behoefte te worden gewaarborgd.	Ruimtelijke gebruiksfuncties die verband houden met de winning van bruinkool, dienen in specifieke plannen inzake bruinkoolwinning conform de behoefte te worden gewaarborgd.
<i>9.3-2 Doelstelling ‘Herbestemming van oude faciliteiten voor steenkolenwinning’</i>	<i>9.3-2 Doelstelling ‘Herbestemming van oude faciliteiten voor steenkolenwinning’</i>
Aan locaties van bovengrondse faciliteiten voor steenkolenwinning dient na beëindiging van de mijnbouwfunctie direct een nieuwe functie te worden toegekend die verenigbaar is met de gebruiksfuncties van de omringende ruimte.	Aan locaties van bovengrondse faciliteiten voor steenkolenwinning dient na beëindiging van de mijnbouwfunctie direct een nieuwe functie te worden toegekend die verenigbaar is met de gebruiksfuncties van de omringende ruimte.
Indien deze locaties voor ondergrondse energieopslag of andere energiedoeleinden geschikt zijn, dient de bovengrondse toegang tot de voormalige steenkoolmijnen bij wijze van uitzondering te worden behouden.	Indien deze locaties voor ondergrondse energieopslag of andere energiedoeleinden geschikt zijn, dient de bovengrondse toegang tot de voormalige steenkoolmijnen bij wijze van uitzondering te worden behouden.
<i>9.3-3 Doelstelling ‘Steenbergen afkomstig van de steenkoolwinning’</i> In de regioplanning dienen stortlocaties te worden aangewezen om een adequate opslagcapaciteit te garanderen voor restmateriaal afkomstig van de steenkoolwinning. Voordat er nieuwe stortlocaties worden	

aangewezen, dient eerst de resterende capaciteit op bestaande stortlocaties te worden benut.	
10. Energievoorziening	10. Energievoorziening
10.1 Energiestructuur	10.1 Energiestructuur
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
<i>10.1-1 Uitgangspunt 'Duurzame energievoorziening'</i>	<i>10.1-1 Uitgangspunt 'Duurzame energievoorziening'</i>
In alle deelregio's van de deelstaat dient rekening te worden gehouden met de ruimtelijke voorwaarden voor een energievoorziening die de prioriteit en het potentieel van duurzame energiebronnen erkent. Dit komt ten goede aan een veilige, klimaat- en milieuvriendelijke, economische en efficiënte energievoorziening die voorziet in de vraag; hieronder valt tevens de speciale aandacht voor de uitbreiding van energienetten en energieopslagvoorzieningen.	In alle deelregio's van de deelstaat dient rekening te worden gehouden met de ruimtelijke voorwaarden voor een energievoorziening die de prioriteit en het potentieel van duurzame energiebronnen erkent. Dit komt ten goede aan een veilige, klimaat- en milieuvriendelijke, economische en efficiënte energievoorziening die voorziet in de vraag; hieronder valt tevens de speciale aandacht voor de uitbreiding van energienetten en energieopslagvoorzieningen.
Het streven is om prioritair duurzame energiebronnen te gebruiken. Deze duurzame opwekking dient – voor zover noodzakelijk en in overeenstemming met de klimaatdoelstellingen – flexibel te worden aangevuld door een zeer efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen.	Het streven is om prioritair duurzame energiebronnen te gebruiken. Deze duurzame opwekking dient – voor zover noodzakelijk en in overeenstemming met de klimaatdoelstellingen – flexibel te worden aangevuld door een zeer efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen.
<i>10.1-2 Uitgangspunt 'Ruimtelijke voorwaarden voor de energievoorziening'</i>	<i>10.1-2 Uitgangspunt 'Ruimtelijke voorwaarden voor de energievoorziening'</i>
Alle ruimtelijke mogelijkheden die bijdragen aan intensiever gebruik van duurzame energiebronnen, een verhoging van de energie-efficiëntie en een zuinig energieverbruik dienen te worden benut.	Alle ruimtelijke mogelijkheden die bijdragen aan intensiever gebruik van duurzame energiebronnen, een verhoging van de energie-efficiëntie en een zuinig energieverbruik dienen te worden benut.
<i>10.1-3 Uitgangspunt 'Nieuwe locaties voor energieopwekking en -opslag'</i>	<i>10.1-3 Uitgangspunt 'Nieuwe locaties voor energieopwekking en -opslag'</i>

In de regio- en gemeentepannen dienen geschikte locaties te worden vastgelegd voor de opwekking en opslag van energie.	In de regio- en gemeentepannen dienen geschikte locaties te worden vastgelegd voor de opwekking en opslag van energie.
10.1-4 Doelstelling 'Warmtekrachtkoppeling'	10.1-4 Doelstelling 'Warmtekrachtkoppeling'
Met het oog op een zo efficiënt mogelijk energiegebruik dient in de regio- en gemeentepannen het potentieel van gecombineerde stroom- en warmteopwekking evenals het gebruik van restwarmte te worden benut.	Met het oog op een zo efficiënt mogelijk energiegebruik dient in de regio- en gemeentepannen het potentieel van gecombineerde stroom- en warmteopwekking evenals het gebruik van restwarmte te worden benut.
10.2 Locaties voor opwekking van duurzame energie	10.2 Locaties voor opwekking van duurzame energie
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
10.2-1 Doelstelling 'Steenbergen en vuilstortplaatsen als opwekkingslocatie voor duurzame energie'	10.2-1 Doelstelling 'Steenbergen en vuilstortplaatsen als opwekkingslocatie voor duurzame energie'
Steenbergen en vuilstortplaatsen dienen te worden gewaarborgd als locaties voor de opwekking van energie uit duurzame bronnen, voor zover de technische randvoorwaarden hiervoor aanwezig zijn.	Steenbergen en vuilstortplaatsen dienen te worden gewaarborgd als locaties voor energieopwekking uit duurzame bronnen, voor zover de technische randvoorwaarden hiervoor aanwezig zijn en er geen sprake is conflicterende sectorale eisen.
Uitzondering hierop vormen steenbergen en vuilstortplaatsen die reeds zijn vastgelegd als ruimte met een culturele of toeristische functie.	Uitzondering hierop vormen steenbergen en vuilstortplaatsen die reeds voor een culturele functie worden gebruikt. Sectorale eisen conflicteren ook dan met een bestemming voor de energieopwekking uit duurzame bronnen, indien voor bepaalde steenbergen en vuilstortplaatsen in een regionaal afgestemd en goedgekeurd planologisch herbestemmingsplan gebruiksfuncties op het gebied van kunst en cultuur zijn voorzien.
10.2-2 Doelstelling 'Voorrangsgebieden voor opwekking van windenergie'	10.2-2 Doelstelling 'Voorrangsgebieden voor opwekking van windenergie'

<p>De deelstaat NRW hanteert de doelstelling om de eigen stroomvoorziening in 2020 voor ten minste 15% uit windenergie en in 2025 voor 30% uit duurzame energiebronnen te halen. In overeenstemming met deze doelstelling en het potentieel van de diverse regio's dient er voldoende ruimte te worden aangewezen voor de opwekking van windenergie.</p> <p>De regioplanning voorziet in een cartografische vastlegging van een aantal voorrangsgebieden voor de opwekking van windenergie met de volgende omvang:</p> <ul style="list-style-type: none"> - planningsgebied Arnsberg - planningsgebied Detmold - planningsgebied Düsseldorf - planningsgebied Köln - planningsgebied Münster <p>planningsgebied van het Regionalverband Ruhr</p>	<p>De deelstaat NRW hanteert de doelstelling om de eigen stroomvoorziening in 2020 voor ten minste 15% uit windenergie en in 2025 voor 30% uit duurzame energiebronnen te halen; in overeenstemming met deze doelstelling en evenredig aan het regionale potentieel dienen er <u>Gebieden voor de opwekking van windenergie als voorrangsgebieden in de regioplannen te worden vastgelegd.</u></p>												
	<p><u>10.2-3 Uitgangspunt 'Omvang van de vastgelegde gebieden voor de opwekking van windenergie'</u></p> <p><u>De voorrangsgebieden voor de opwekking van windenergie, zoals cartografisch vastgelegd door het bevoegde gezag voor de regioplanning, dienen kadergebieden [Flächenkulisse] met ten minste de onderstaande oppervlakten te waarborgen in de regioplanning:</u></p> <table border="1" data-bbox="775 1451 1391 1706"> <tr> <td><u>Planningsgebied Arnsberg</u></td> <td><u>18.000 ha,</u></td> </tr> <tr> <td><u>Planningsgebied Detmold</u></td> <td><u>10.500 ha,</u></td> </tr> <tr> <td><u>Planningsgebied Düsseldorf</u></td> <td><u>3.500 ha,</u></td> </tr> <tr> <td><u>Planningsgebied Köln</u></td> <td><u>14.500 ha,</u></td> </tr> <tr> <td><u>Planningsgebied Münster</u></td> <td><u>6.000 ha,</u></td> </tr> <tr> <td><u>Planningsgebied Regionalverband Ruhr</u></td> <td><u>1.500 ha.</u></td> </tr> </table>	<u>Planningsgebied Arnsberg</u>	<u>18.000 ha,</u>	<u>Planningsgebied Detmold</u>	<u>10.500 ha,</u>	<u>Planningsgebied Düsseldorf</u>	<u>3.500 ha,</u>	<u>Planningsgebied Köln</u>	<u>14.500 ha,</u>	<u>Planningsgebied Münster</u>	<u>6.000 ha,</u>	<u>Planningsgebied Regionalverband Ruhr</u>	<u>1.500 ha.</u>
<u>Planningsgebied Arnsberg</u>	<u>18.000 ha,</u>												
<u>Planningsgebied Detmold</u>	<u>10.500 ha,</u>												
<u>Planningsgebied Düsseldorf</u>	<u>3.500 ha,</u>												
<u>Planningsgebied Köln</u>	<u>14.500 ha,</u>												
<u>Planningsgebied Münster</u>	<u>6.000 ha,</u>												
<u>Planningsgebied Regionalverband Ruhr</u>	<u>1.500 ha.</u>												
<p><u>10.2-4 Uitgangspunt 'Opwekking van windenergie door repowering'</u></p> <p>De regio- en gemeentepannen dienen het 'repoweren' van oudere windmolens, waarbij deze door een geringer aantal nieuwe windmolens met een grotere capaciteit worden vervangen, te bevorderen. De bevoegde</p>	<p><u>10.2-4 Uitgangspunt 'Opwekking van windenergie door repowering'</u></p> <p>De regio- en gemeentepannen dienen het 'repoweren' van oudere windmolens, waarbij deze door een geringer aantal nieuwe windmolens met een grotere capaciteit worden vervangen, te bevorderen. De bevoegde</p>												

planningsinstanties op gemeenteniveau dienen de condities te creëren om 'gerepowerde' windmolens ruimtelijk compacter op te stellen of opnieuw te ordenen.	planningsinstanties op gemeenteniveau dienen de condities te creëren om 'gerepowerde' windmolens ruimtelijk compacter op te stellen of opnieuw te ordenen.
10.2-5 Doelstelling 'Opwekking van zonne-energie'	10.2-5 Doelstelling 'Opwekking van zonne-energie'
Ruimtebeslag op open ruimte ten behoeve van ruimtelijk-relevante opwekking van zonne-energie dient te worden voorkomen.	Ruimtebeslag op open ruimte ten behoeve van ruimtelijk-relevante opwekking van zonne-energie dient te worden voorkomen.
Uitzondering hierop vormen zonnecollectoren in open ruimten waarbij de opwekkingsfunctie verenigbaar is met de gebruiks- en beschermingsfunctie zoals vastgelegd in het regioplan, en waarbij sprake is van:	Uitzondering hierop vormen zonnecollectoren in open ruimten waarbij de opwekkingsfunctie verenigbaar is met de gebruiks- en beschermingsfunctie zoals vastgelegd in het regioplan, en waarbij sprake is van:
– herbestemming van braakliggende gebieden met voorheen een bedrijven-, industrie-, verkeers- of woonfunctie dan wel voormalige militaire terreinen die zich kenmerken door bebouwing;	– herbestemming van braakliggende gebieden met voorheen een bedrijven-, industrie-, verkeers- of woonfunctie dan wel voormalige militaire terreinen die zich kenmerken door bebouwing;
– stortlocaties; of	– stortlocaties; of
– locaties langs autosnelwegen of primaire spoorwegtrajecten.	– locaties langs snel-/rijkswegen of spoorwegen van bovenregionaal belang
10.3 Locaties voor energiecentrales	10.3 Locaties voor energiecentrales
Doelstellingen en uitgangspunten	Doelstellingen en uitgangspunten
10.3-1 Doelstelling 'Nieuwe locaties voor energiecentrales in het regioplan'	10.3-1 Doelstelling 'Nieuwe locaties voor energiecentrales in het regioplan'
In regioplannen dienen nieuwe locaties voor energiecentrales te worden vastgelegd als Bedrijven- en industriegebieden (BIG) met de specifieke functie 'Energiecentrales en gerelateerde bedrijven', waarbij deze locaties gelden als voorrangsgebieden zonder de status van geschiktheidsgebieden. De nieuwe	In regioplannen dienen nieuwe locaties voor energiecentrales te worden vastgelegd als Bedrijven- en industriegebieden (BIG) met de specifieke functie 'Energiecentrales en gerelateerde bedrijven', waarbij deze locaties gelden als voorrangsgebieden zonder de status van geschiktheidsgebieden. De nieuwe

locaties dienen ook om de integratie van duurzame energieën in het energiesysteem actief te stimuleren.	locaties dienen ook om de integratie van duurzame energieën in het energiesysteem actief te stimuleren.
10.3-2 Uitgangspunt 'Voorwaarden voor nieuwe locaties in het regioplan'	10.3-2 Uitgangspunt 'Voorwaarden voor nieuwe locaties in het regioplan'
Locaties voor energiecentrales die nieuw in de regioplannen worden vastgelegd, dienen:	Locaties voor energiecentrales die nieuw in de regioplannen worden vastgelegd, dienen:
<ul style="list-style-type: none"> – een energiecentrale met een minimaal elektrisch rendement van 58% dan wel een uiterst efficiënte energieopwekking middels warmtekrachtkoppeling met een totaal rendement van 75% mogelijk te maken; 	<ul style="list-style-type: none"> – een energiecentrale met een minimaal elektrisch rendement van 58% dan wel een uiterst efficiënte energieopwekking middels warmtekrachtkoppeling met een totaal rendement van 75% mogelijk te maken;
<ul style="list-style-type: none"> – zodanig op bestaande en geplande stroom- en warmtenetten te worden afgestemd dat er zo min mogelijk ruimte nodig is voor nieuwe leidingtracés en leidinggerelateerde bebouwing; 	<ul style="list-style-type: none"> – zodanig op bestaande en geplande stroom- en warmtenetten te worden afgestemd dat er zo min mogelijk ruimte nodig is voor nieuwe leidingtracés en leidinggerelateerde bebouwing;
<ul style="list-style-type: none"> – gegarandeerd een aansluiting op het energienet mogelijk te maken. 	<ul style="list-style-type: none"> – gegarandeerd een aansluiting op het energienet mogelijk te maken.
10.3-3 Uitgangspunt 'Omgevingsbescherming voor locaties van energiecentrales'	10.3-3 Uitgangspunt 'Omgevingsbescherming voor locaties van energiecentrales'
Locaties voor energiecentrales die in de regioplanning cartografisch zijn vastgelegd als Bedrijven- en industriegebieden met de speciale functie 'Energiecentrales en gerelateerde bedrijven' dienen middels adequate plannen en maatregelen te worden beschermd tegen de vestiging van andere gebruiksfuncties die niet met de energieopwekkingsfunctie verenigbaar zijn.	Locaties voor energiecentrales die in de regioplanning cartografisch zijn vastgelegd als Bedrijven- en industriegebieden met de speciale functie 'Energiecentrales en gerelateerde bedrijven' dienen middels adequate plannen en maatregelen te worden beschermd tegen de vestiging van andere gebruiksfuncties die niet met de energieopwekkingsfunctie verenigbaar zijn.
	10.3-4 Doelstelling 'Uitsluiting van fracking in onconventionele vindplaatsen'
	De winning van aardgas dat zich in zogeheten onconventionele vindplaatsen bevindt, is uitgesloten omdat bij toepassing van de fracking-technologie gevreesd moet worden voor

	aanzienlijke negatieve gevolgen voor mens en milieu en omdat de reikwijdte van hiermee gepaard gaande risico's momenteel niet kan worden overzien.
11. Juridische grondslagen	11. Juridische grondslagen
De juridische grondslag voor het LEP wordt gevormd door de federale wet op de ruimtelijke ordening [<i>Raumordnungsgesetz - ROG</i>] d.d. 22 december 2008 (zie: <i>Bundesgesetzblatt I</i> , pag. 2986), laatstelijk gewijzigd door artikel 9 van de wet d.d. 31 juli 2009 (BGBl. I pag. 2585), aangevuld door de deelstaatwet inzake ruimtelijke ordening [<i>Landesplanungsgesetz – LPIG</i>] d.d. 3 mei 2005 (zie: <i>Gesetz- und Verordnungsblatt NRW</i> , pag. 430) en laatstelijk gewijzigd door artikel 2 van de wet van 29 januari 2013 (GV NRW pag. 33).	De juridische grondslag voor het LEP wordt gevormd door de federale wet op de ruimtelijke ordening [<i>Raumordnungsgesetz - ROG</i>] d.d. 22 december 2008 (zie: <i>Bundesgesetzblatt I</i> , pag. 2986), laatstelijk gewijzigd door artikel 9 van de wet d.d. 31 juli 2009 (BGBl. I pag. 2585), aangevuld door de deelstaatwet inzake ruimtelijke ordening [<i>Landesplanungsgesetz – LPIG</i>] d.d. 3 mei 2005 (zie: <i>Gesetz- und Verordnungsblatt NRW</i> , pag. 430) en laatstelijk gewijzigd door artikel 2 van de wet van 29 januari 2013 (GV NRW pag. 33).
	In het kader van federale hervormingen zijn de wetgevende bevoegdheden van de federale overheid en de deelstaten middels een grondwettelijke wijziging anders geregeld. Het rechtsgebied ruimtelijke ordening (RO) werd vanuit de zogeheten <i>Rahmengesetzgebung</i> [kaderwetgeving ter nadere invulling door deelstaten] overgeheveld naar de <i>konkurrierende Gesetzgebung</i> [wetgeving door deelstaten, tenzij dit botst met federale wetgeving] (artikel 74 lid 1 nr. 31 Grundgesetz) zodat de voorschriften van het ROG nu direct van toepassing zijn.
	Overeenkomstig § 1 lid 1 ROG dienen het gehele gebied van de Bondsrepubliek Duitsland en alle onderliggende deelgebieden door middel van integrale, bovenlokale en sectoroverstijgende ruimtelijke plannen (...) ontwikkeld, geordend en gewaarborgd te worden. De ruimtelijke plannen dienen zodoende om verschillende aanspraken op de ruimte onderling af te stemmen, conflicten tussen de diverse planningsniveaus op te lossen en om voorzorgsmaatregelen te treffen ten behoeve van afzonderlijke gebruiksfuncties van de ruimte.

	<p>Uit de principes zoals ontwikkeld door het Duitse constitutioneel hof [<i>BVerfG - Bundesverfassungsgericht</i>] (vgl. <i>BVerfGE</i> 3, 407) kan worden afgeleid of de ruimtelijke planning op deelstaatniveau grondwettelijk gerechtigd is tot het opstellen van bindende richtlijnen, en zo ja tot welke. Volgens deze principes behelst de ruimtelijke ordening “de integrale, bovenliggende planning en ordening van de ruimte. Zij is bovenliggend omdat zij de bovenlokale planning bevat en uiteenlopende sectorale plannen integreert en onderling afstemt.” Dit weerspiegelt zich in § 1 ROG, waarin de taakstelling voor de ruimtelijke ordening wordt gegeven.</p> <p>“De ruimtelijke ordening legt voor de gemeentepanning als bemiddelende instantie tegenover private investeerders en sectorale plannen de ruimtelijke ontwikkelingslijnen vast, in het kader waarvan de grond en bodem voor bebouwingdoeleinden, economische ontwikkeling en infrastructuurprojecten gebruikt en voor ruimtelijke functies gewaarborgd moet worden (vgl. Runkel § 1 randnr. 48 in <i>Spannowsky/Runkel/Goppel</i>, commentaar bij het ROG).</p> <p>Verder dient de ruimtelijke ordening voor het vergaand scheiden van onderling niet-verenigbare gebruiksfuncties, zoals luchthavens en de hieromheen gelegen bebouwingsgebieden (<i>ibid.</i>, randnr. 49).</p> <p>Een andere taak is het waarborgen van ruimtelijke functies, hetgeen meestal neerkomt op het waarborgen van voor een bepaald gebied bijzonder kenmerkende functies tegen aanspraken op ruimtebeslag die in economisch zin aantrekkelijk toeschijnen. Natuur en landschap, grondwater en dagrecreatie zijn dergelijke functies die door de ruimtelijke ordening in hun ruimtelijke verspreidingsgebied tegenover andere gebruiksfuncties moeten worden gewaarborgd” (<i>ibid.</i>, randnr. 50).</p>
	<p>In §2 (Beginselen van de ruimtelijke</p>

	<p>ordening) en § 8 ROG (Ruimtelijke plannen voor de hele deelstaat (...)) wordt in dit verband uiteengezet wat vanuit het perspectief van de federale wetgever voorwerp van regeling door de ruimtelijke ordening resp. inhoud van ruimtelijke plannen kan zijn. § 2 lid 1 ROG vereist hierbij dat de uitgangspunten overeenkomstig het perspectief van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling worden toegepast en middels vastleggingen in ruimtelijke plannen nader worden geconcretiseerd. De mogelijke inhoud van ruimtelijke plannen wordt hierbij ter illustratie en niet-uitputtend weergegeven in § 8 lid 5 ROG.</p>
	<p>Ruimtelijke plannen hebben tegelijk de functie van een bovenlokaal en sectoroverstijgend plan. Het 'bovenlokale' karakter dient als afgrenzingscriterium tegenover de gemeentelijke en lokale planning. Tevens wordt de invulling van het begrip 'bovenlokaal' mede door het doel van de planning bepaald.</p>
	<p>Uit art. 78 lid 2 LVerf NRW [Landesverfassung - deelstaatgrondwet] volgt reeds dat het recht op gemeentelijk zelfbestuur niet onbeperkt geldig is, maar uitsluitend gegarandeerd is binnen het kader van de toepasselijke wetten, die wederom aan grondwettelijke beperkingen onderhevig zijn en rechtvaardiging behoeven. Zodoende is het bindende karakter van de vastleggingen in het LEP voor gemeenten niet principieel in strijd met het gemeentelijke recht op zelfbestuur. Hiertoe is reeds in 2003 eenduidig besloten door het <i>Bundesverwaltungsgericht</i> [BVwerG - hoogste federale bestuursrechtbank] (vgl. BVerwG, uitspraak van 15-03-2003 – BverwG 4 CN 9.01), en in een recent besluit van dezelfde rechtbank werd dit opnieuw bevestigd (vgl. BVerwG, besluit van 09-04-2014 – 4 BN 3.14, randnr. 7).</p>
<p>Het ROG schrijft voor dat in ruimtelijke plannen voor een bepaald plangebied en een vaste middellange termijn doelstelling</p>	<p>Het ROG schrijft voor dat in ruimtelijke plannen voor een bepaald plangebied en een vaste middellange termijn doelstelling</p>

en uitgangspunten worden vastgelegd inzake de ontwikkeling, ordening en waarborging van de ruimte, en dan met name inzake de gebruiksfuncties van het gebied (§ 7 lid 1 ROG).	en uitgangspunten worden vastgelegd inzake de ontwikkeling, ordening en waarborging van de ruimte, en dan met name inzake de gebruiksfuncties van het gebied (§ 7 lid 1 ROG).
Conform § 8 lid 1 zin 1 nr. 1 ROG dient er een ruimtelijk plan voor de gehele deelstaat te worden opgesteld.	Conform § 8 lid 1 zin 1 nr. 1 ROG dient er een ruimtelijk plan voor de gehele deelstaat te worden opgesteld.
Het LEP bestaat als ruimtelijk plan voor de gehele deelstaat uit tekstuele en cartografische vastleggingen met bijbehorende toelichtingen. De tekstuele vastleggingen die doelstellingen en uitgangspunten betreffen, zijn als zodanig aangemerkt.	Het LEP bestaat als ruimtelijk plan voor de gehele deelstaat uit tekstuele en cartografische vastleggingen met bijbehorende toelichtingen. De tekstuele vastleggingen die doelstellingen en uitgangspunten betreffen, zijn als zodanig aangemerkt.
Doelstellingen van de ruimtelijke ordening	Doelstellingen van de ruimtelijke ordening
De doelstellingen van de ruimtelijke ordening zijn conform § 3 lid 1 Nr. 2 ROG bindende voorschriften in de vorm van ruimtelijk en thematisch bepaalde en door de voor de deelstaat- of regioplanning evenwichtig opgestelde tekstuele dan wel cartografische vastleggingen voor de ontwikkeling, ordening en waarborging van het deelstaatgebied. Deze voorschriften dienen door de in § 4 lid 1 ROG genoemde partijen te worden nageleefd . Dat betekent dat het vastleggingen betreft die strikt bindend zijn en niet meer door een afwegende beoordeling achteraf kunnen worden verworpen.	De doelstellingen van de ruimtelijke ordening zijn conform § 3 lid 1 Nr. 2 ROG bindende voorschriften in de vorm van ruimtelijk en thematisch bepaalde en door de voor de deelstaat- of regioplanning evenwichtig opgestelde tekstuele dan wel cartografische vastleggingen voor de ontwikkeling, ordening en waarborging van het deelstaatgebied. Deze voorschriften dienen door de in § 4 lid 1 ROG genoemde partijen te worden nageleefd . Dat betekent dat het vastleggingen betreft die strikt bindend zijn en niet meer door een afwegende beoordeling achteraf kunnen worden verworpen.
De gemeentepannen dienen overeenkomstig § 1 lid 4 BauGB aan de ruimtelijke doelstellingen te worden aangepast; hierbij bestaat er voor de gemeentepannen dus een verplichting tot implementatie van de ruimtelijke doelstellingen.	De gemeentepannen dienen overeenkomstig § 1 lid 4 BauGB aan de ruimtelijke doelstellingen te worden aangepast; hierbij bestaat er voor de gemeentepannen dus een verplichting tot implementatie van de ruimtelijke doelstellingen.
Uitgangspunten van de ruimtelijke ordening	Uitgangspunten van de ruimtelijke ordening
De uitgangspunten van de ruimtelijke ordening zijn uitspraken inzake de ontwikkeling, ordening en waarborging van de ruimte en dienen als richtlijnen voor latere afwegingen en individuele besluiten. Deze uitspraken dienen overeenkomstig §	De uitgangspunten van de ruimtelijke ordening zijn uitspraken inzake de ontwikkeling, ordening en waarborging van de ruimte en dienen als richtlijnen voor latere afwegingen en individuele besluiten. Deze uitspraken dienen overeenkomstig §

4 lid 1 zin 1 ROG in overweging te worden genomen . Dat betekent dat in de afweging telkens rekening dient te worden gehouden met deze uitgangspunten en het eraan toegekende gewicht; zij kunnen na afweging van andere relevante belangen eventueel terzijde worden geschoven.	4 lid 1 zin 1 ROG in overweging te worden genomen . Dat betekent dat in de afweging telkens rekening dient te worden gehouden met deze uitgangspunten en het eraan toegekende gewicht; zij kunnen na afweging van andere relevante belangen eventueel terzijde worden geschoven.
De vastleggingen kunnen conform § 8 lid 7 ROG verwijzen naar voorrangs-, voorbehouds- en geschiktheidsgebieden:	De vastleggingen kunnen conform § 8 lid 7 ROG verwijzen naar voorrangs-, voorbehouds- en geschiktheidsgebieden:
– Vorrangsgebieden zijn gebieden die voor bepaalde ruimtelijk-relevante gebruiksfuncties zijn voorbehouden en die andere ruimtelijk-relevante functies in hetzelfde gebied uitsluiten, voor zover deze met de voorrangsfuncties onverenigbaar zijn.	– Vorrangsgebieden zijn gebieden die voor bepaalde ruimtelijk-relevante gebruiksfuncties zijn voorbehouden en die andere ruimtelijk-relevante functies in hetzelfde gebied uitsluiten, voor zover deze met de voorrangsfuncties onverenigbaar zijn.
– Vorbehoudsgebieden zijn gebieden waarbinnen aan bepaalde in ruimtelijk-relevante functies bijzonder gewicht wordt toegekend in de afweging met concurrerende ruimtelijk-relevante gebruiksfuncties.	– Vorbehoudsgebieden zijn gebieden waarbinnen aan bepaalde in ruimtelijk-relevante functies bijzonder gewicht wordt toegekend in de afweging met concurrerende ruimtelijk-relevante gebruiksfuncties.
– Geschiktheidsgebieden zijn gebieden waarbinnen bepaalde ruimtelijk-relevante maatregelen of gebruiksfuncties die conform § 35 BauGB in planologisch opzicht dienen te worden beoordeeld, geen belemmering mogen vormen voor andere ruimtelijk-relevante belangen. Tegelijkertijd geldt hierbij dat deze maatregelen en gebruiksfuncties op andere locaties binnen het plangebied zijn uitgesloten.	– Geschiktheidsgebieden zijn gebieden waarbinnen bepaalde ruimtelijk-relevante maatregelen of gebruiksfuncties die conform § 35 BauGB in planologisch opzicht dienen te worden beoordeeld, geen belemmering mogen vormen voor andere ruimtelijk-relevante belangen. Tegelijkertijd geldt hierbij dat deze maatregelen en gebruiksfuncties op andere locaties binnen het plangebied zijn uitgesloten.
Bij voorrangsgebieden voor ruimtelijk-relevante gebruiksfuncties kan conform § 8 lid 7 zin 2 ROG worden vastgelegd dat deze gebieden tegelijkertijd de status hebben van geschiktheidsgebieden voor ruimtelijk-relevante maatregelen of gebruiksfuncties.	Bij voorrangsgebieden voor ruimtelijk-relevante gebruiksfuncties kan conform § 8 lid 7 zin 2 ROG worden vastgelegd dat deze gebieden tegelijkertijd de status hebben van geschiktheidsgebieden voor ruimtelijk-relevante maatregelen of gebruiksfuncties.
De cartografische gebiedsvastleggingen in het LEP gelden als voorrangsgebieden in de schaal 1:300.000, waarbij in de weergave een schaalgerelateerde	De cartografische gebiedsvastleggingen in het LEP gelden als voorrangsgebieden in de schaal 1:300.000, waarbij in de weergave een schaalgerelateerde

<p>ondergrens wordt gehanteerd van 150 ha. Daardoor beschikt de deelstaatplanning op de lagere niveaus (d.w.z. regionale, gemeentelijke en sectorale plannen) over aanzienlijke beleidsruimte om de cartografische vastleggingen uit het LEP zelfstandig te concretiseren. Daarbij kunnen de voorrangsgebieden zoals cartografisch vastgelegd in het LEP, in de regioplannen worden aangevuld met andere overeenkomstige voorrangsgebieden - ook met afzonderlijke gebieden groter dan 150 ha.</p>	<p>ondergrens wordt gehanteerd van 150 ha. Daardoor beschikt de deelstaatplanning op de lagere niveaus (d.w.z. regionale, gemeentelijke en sectorale plannen) over aanzienlijke beleidsruimte om de cartografische vastleggingen uit het LEP zelfstandig te concretiseren. Daarbij kunnen de voorrangsgebieden zoals cartografisch vastgelegd in het LEP, in de regioplannen worden aangevuld met andere overeenkomstige voorrangsgebieden - ook met afzonderlijke gebieden groter dan 150 ha.</p>
<p>De symbolen die in de regioplannen ten behoeve van de implementatie van het LEP dienen te worden gebruikt, zijn vastgelegd en gedefinieerd in de uitvoeringsverordening aangaande het <i>Landesplanungsgesetz (DVO LPIG)</i>.</p>	<p>De symbolen die in de regioplannen ten behoeve van de implementatie van het LEP dienen te worden gebruikt, zijn vastgelegd en gedefinieerd in de uitvoeringsverordening aangaande het <i>Landesplanungsgesetz (DVO LPIG)</i>.</p>
<p>Uitsluitend ter informatie zijn op de plankaart van het LEP ook de gebruiksfuncties open ruimte, bebouwingsgebied en bruinkoolwinning opgenomen volgens hun actuele afgrenzingen in de regioplannen. Deze weergaven ter informatie brengen geen rechtsgevolgen met zich mee; zij dienen uitsluitend om te illustreren bij welke actuele plannen en ruimtestructuren bepaalde tekstuele vastleggingen in het LEP hoofdzakelijk voor de verdere ontwikkeling van bebouwingsgebied en open gebied aansluiten.</p>	<p>Uitsluitend ter informatie zijn op de plankaart van het LEP ook de gebruiksfuncties open ruimte, bebouwingsgebied en bruinkoolwinning opgenomen volgens hun actuele afgrenzingen in de regioplannen. Deze weergaven ter informatie brengen geen rechtsgevolgen met zich mee; zij dienen uitsluitend om te illustreren bij welke actuele plannen en ruimtestructuren bepaalde tekstuele vastleggingen in het LEP hoofdzakelijk voor de verdere ontwikkeling van bebouwingsgebied en open gebied aansluiten.</p>
<p>Afbeelding 7 geeft de positie van het LEP binnen het overkoepelende planningsstelsel weer.</p>	<p>Afbeelding 7 geeft de positie van het LEP binnen het overkoepelende planningsstelsel weer.</p>